

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE NATUURLIJKE VERBINTENIS

1. De term.

De term «natuurlijke verbintenis» komt in het Burgerlijk Wetboek slechts één enkele maal voor (1), en wel in het derde boek, derde titel, vijfde hoofdstuk : «Over het tenietgaan der verbintenissen», eerste afdeling : «De betaling», onder artikel 1235 : «Elke betaling onderstelt een schuld; hetgeen betaald werd zonder verschuldigd te zijn, kan teruggevorderd worden. De terugvordering is niet toegelaten ten aanzien van natuurlijke verbintenissen die vrijwillig volstaan werden.»

2. Geen bepaling.

Het Wetboek Napoleon heeft veel aan een vrije wetsonwikkeling overgelaten. De behandelde stof is meestal niet op uitputtende en volledige wijze geregeld (2). Zo doet het voortdurend beroep op vage begrippen zoals : openbare orde, goede zeden, billijkheid, goede en kwade trouw, zware fout, goede huisvader, enz. De inhoud van deze blanco-begrippen, met een uitgesproken zedelijk karakter, wordt in hoofdzaak door een empirische rechtspraak bepaald en evolueert voortdurend (3).

Nergens heeft de wetgever bepaald wat de natuurlijke verbintenis eigenlijk is (4), doch de louter technische constructie in artikel 1235, tweede lid B.W., opgebouwd — niet afdwingbare, maar betaalbare schuld — heeft het de rechter mogelijk gemaakt deze van een zedelijke inhoud te voorzien.

3. Een welomlijnd begrip.

Uit de afwezigheid van enige bepaling van de natuurlijke verbintenis, mag men, naar wij menen, niet besluiten dat de opstellers van het Burgerlijk Wetboek hierin een blanco-concept zouden hebben gezien (5). Van de burgerlijke verbintenis geeft ons B.W. evenmin een bepaling.

Deze rechtsfiguur was immers voldoende gekend, en uit niets blijkt dat de wetgever op dit gebied afbreuk heeft willen doen aan de traditionele rechtsleer. Integendeel. Het blijkt uit de voorbereidende werken dat de opstellers van het B.W. hierin trouw de leer van Domat en Pothier hebben gevolgd. Zelfs

de tekst van artikel 1235 schijnt uit Domat te zijn overgenomen (6).

In zijn rapport aan het Tribunaat geeft Jaubert hetzelfde voorbeeld van natuurlijke verbintenis als Domat : de verbintenis door een gehuwde vrouw of minderjarige aangegaan. Immers, de nakoming van deze verbintenissen kan niet afgedwongen worden, maar de gehuwde vrouw en de minderjarige zijn toch in geweten verplicht de door hen aangegane verbintenissen na te komen (7).

«Natuurlijke verbintenissen», verklaarde Bigot-Préameneu in het Exposé des Motifs voor het Corps Législatif, «zijn : 1° de verbintenissen aangegaan door gelegenheidsonbekwamen; 2° de verbintenissen tegen dewelke de wet de vordering niet toelaat omwille van de ongunstige oorzaak; 3° de verbintenissen waartegen een grond van nietontvankelijkheid bestaat.» (8).

Hiermede volgt Bigot-Préameneu dezelfde indeling als Pothier (9).

Pothier onderscheidde de natuurlijke verbintenis duidelijk van de zedelijke verplichting. De natuurlijke verbintenissen «donnent à la personne envers qui nous les avons contractées un *droit* contre nous, non pas à la vérité dans le *for* extérieur, mais dans le *for* de la conscience»; de zedelijke verplichtingen daarentegen : «ne donnent aucun *droit* à personne contre nous, même dans le *for* de la conscience» (10).

Volgens Prof. Meyers zijn bij Pothier de natuurlijke verbintenissen behalve verminkte civiele verbintenissen, slechts die gewetensplichten welke uit overeenkomst ontstaan (11).

De opstellers van het Burgerlijk Wetboek hebben geen wezenlijk onderscheid tussen de burgerlijke en de natuurlijke verbintenis gemaakt.

4. De eerste commentators.

De eerste Belgische commentator op het Wetboek Napoleon, Olivier Leclercq, verklaarde de Code aan de hand van het Romeins recht (12).

Aldus haalt hij bij de bespreking van artikel 1235 volgende tekst uit de Digesta aan : «*Si poena causae, debitor liberatus est, naturalis obligatio manet et ideo solum repeti non potest*» (13).

Hij wijdde niet uit over de natuurlijke verbintenis

en in de trefwoordenlijst komt deze term zelfs niet voor.

Tot omstreeks 1870 was de Belgische rechtsleer haast volledig afhankelijk van de Franse. De werken van Delvincourt, Touiller en Duranton werden alhier eenvoudig overgedrukt.

Delvincourt geeft volgende bepaling van de natuurlijke verbintenis: « celle qui oblige dans le for de la conscience, mais pour l'exécution de laquelle la loi civile ne donne pas d'action ou n'en donne qu'une inefficace » (14).

Volgens Touiller waren oorspronkelijk alle verbintenissen natuurlijke verbintenissen. Thans zijn natuurlijke verbintenissen die verplichtingen van het natuurrecht aan dewelke de wet op grond van redenen van openbare orde, de sanctie onthouden heeft (15).

Duranton gaat in dezelfde richting als Touiller (16).

Hiermede hebben de eerste commentators op het B.W. de stelling van Domat en Pothier omgekeerd.

Voor Domat en Pothier is de natuurlijke verbintenis in wezen niet verschillend van de burgerlijke verbintenis, alleen kan de uitvoering ervan niet vóór de rechter afgedwongen worden, maar is de schuldenaar er toch in geweten toe gehouden. Delvincourt, Touiller en Duranton zien in de niet gesanctioneerde natuurrechtelijke verplichtingen, de gewetensplichten, natuurlijke verbintenissen.

5. De rechtspraak.

De rechtspraak heeft de afwezigheid van enige bepaling in deze tof uitgelegd als had de wetgever zich hiervoor opzettelijk op de rechter verlaten.

« Comme la loi n'a nulle part donné la définition de l'obligation naturelle, elle s'en est remise à la décision des juges » (17).

Al heel vlug heeft ze in artikel 1235 tweede lid, de brug gezien waarlangs tal van beschermingswaardige belangen (bruidschat, verjaarde schuld, mondeling testament, vergeldende schenking, enz.), die door de wetgever niet als subjectieve rechten werden erkend, en dan ook evenmin een eigen rechtsoverdracht ontvingen, evenwel post factum, namelijk bij vrijwillige nakoming of belofte hiertoe, in de rechtsorde konden erkend en bevestigd worden (18).

Wanneer het probleem der natuurlijke verbintenis zich voor de rechter aanbiedt, dan vraagt deze zich niet af, of de kwestie zoals zij hem is voorgelegd binnen het raam valt door de wetgever in artikel 1235 getrokken, maar wel of de voldoening van de betwiste verplichting volgens de rechtvaardigheid, het rechtsgevoel of de gangbare zedelijke opvattingen, een betaling dan wel een schenking uitmaakt.

Door de systematisering van deze oplossingen komt men er dan toe, in die gevallen, waarvan de voldoening als een betaling wordt erkend, een natuurlijke verbintenis te zien (19).

6. Beperkende opvatting.

In de tweede helft van de negentiende eeuw voltrekt er zich een ganse ommekeer in de rechtsleer: het rechtspositivisme. De nadruk wordt er op gelegd dat recht en moraal twee verschillende domeinen uitmaken. De tekst van de wet wordt als een dogma aangezien.

Deze opvatting had een grote weerslag op de leer der natuurlijke verbintenis. Zij wordt wederom binnen het domein van het recht gebracht en geen andere

gevolgen worden er aan toegekend dan deze in het artikel 1235 voorzien.

7. Van der Seypen: dogmatisme.

In 1865 verscheen te Leuven, van de hand van advocaat A. Van der Seypen, een merkwaardige studie over de natuurlijke verbintenissen.

« Cet essai », aldus Van der Seypen, « a été conçu sous une pensée dominante, la séparation du Droit et de la Morale. A l'heure où nous écrivons, la doctrine et la jurisprudence sont entrées dans une voie qui paraît dangereuse (t.t.z. versmelting van de natuurlijke verbintenis met de zedelijke verplichting), et rien n'est malheureusement de nature à faire supposer qu'elles l'abandonneront bientôt. » (20).

In het spoor van Zachariae en Mercadé besluit Van der Seypen: « Selon nous, l'obligation naturelle ne produit qu'un seul effet, celui d'imprimer à son exécution un caractère irrévocable et onéreux. Il n'est pas possible que cette opinion soit faussée. » (21).

8. Laurent: begripsjurist.

Laurent vertrekt eveneens van uit het standpunt van de scheiding van recht en moraal (22). De natuurlijke verbintenis, aldus Laurent, is « uiteraard » een rechtsverplichting.

Vooreerst een tekstkritisch argument: de benaming zelf « verbintenis » door de wetgever aan deze rechtsfiguur gegeven, bewijst dat de natuurlijke verbintenis wel in wezen samen valt met de civiele verbintenis. Alle verbintenissen onderstelt immers een « rechtsband » tussen twee personen, schuldeiser en schuldenaar, zonet kan men van geen verbintenis spreken (23).

Rechtshistorisch argument: de natuurlijke verbintenissen waren oorspronkelijk burgerlijke verbintenissen (24). Omwille van bijzondere redenen die van geval tot geval verschillen heeft de wetgever zijn steun aan enige van deze verbintenissen onttrokken. Zo, artikel 204 B.W.: in het Romeinse recht was het verlenen van een bruidschat een civiele verbintenis (25).

Wijsgerig argument: het wezen van de rechtsverbintenis ligt hierin dat wij zouden kunnen gedwongen worden haar te vervullen. Welnu, de natuurlijke verbintenis is principieel voor gedwongen uitvoering vatbaar (26).

Toch is de natuurlijke verbintenis wettelijk onbestaande.

De vrijwillige uitvoering door de schuldenaar verleent de schuldeiser enkel een exceptie: het betaalde kan niet teruggevorderd worden (27).

Zeër eigenaardig, ziet Laurent in de nakoming van de natuurlijke verbintenis een schenking. Want: « quand je donne en vertu d'une obligation naturelle, je donne sans être obligé; partant, d'après la définition de Papinien, je fais une libéralité » (28).

Laurent heeft hiermede een technisch-juridisch begrip geschapen dat zijn steun vindt noch in de traditie, noch in de gangbare rechtsleer, noch in de rechtspraak.

9. Moderne opvatting.

In Frankrijk noch in België is de rechtspraak de positivistische stelling bijgetreden. Op het einde van de vorige eeuw was de kloof tussen rechtsleer en rechtspraak op het stuk der natuurlijke verbintenissen volkomen. Wat voor waar gold op het paleis, was vals aan de universiteit. (Plaisante justice...).

Aan M. Planiol, die met zijn « Manuel élémentaire de droit civil » een ontzagelijke invloed heeft uitgeoefend, komt de verdienste toe de rechtsleer op dit punt weer in overeenstemming met de rechtspraak te hebben gebracht. Hiervoor greep hij terug naar de traditionele rechtsleer.

Bij G. Ripert vindt de moderne opvatting haar bekroning. Hij schrijft: « Au fur et à mesure que la jurisprudence s'affirme, la doctrine devient plus hardie. Les auteurs contemporains n'hésitent pas à affirmer l'identité de la nature entre l'obligation naturelle et le devoir moral... L'impératif de la conscience n'est plus chose indifférente au droit. Il y a là, nous semble-t-il un progrès de civilisation » (29).

10. *Kluyskens : moralist.*

Professor A. Kluyskens ziet in de natuurlijke verbintenis de vervulling van de plicht van rechtvaardigheid. De natuurlijke verbintenis behoort terzelfdertijd tot de moraal en tot het recht. De zedelijke verplichtingen behoren alleen tot het gebied van de zedenleer of het geloof.

Toch is een scherpe grenslijn tussen de natuurlijke verbintenis en de zedelijke verplichtingen niet gemakkelijk te trekken.

Het komt er op aan na te vorsen of de prestatie een daad van rechtvaardigheid, dus een betaling, of een daad die slechts door de naastenliefde of door de erkentelijkheid ingegeven werd en derhalve niets anders dan een schenking inhoudt (30).

11. *De Page : sociologisch standpunt.*

De leer van De Page inzake de natuurlijke verbintenis menen wij in volgende begripsbepaling te kunnen vervatten: « natuurlijke verbintenissen zijn bepaalde zedelijke verplichtingen, waarvan de uitvoeringsbelofte als een civiele verbintenis en de uitvoering als een betaling worden aangezien. »

— Zedelijke verplichting: de natuurlijke verbintenissen missen de wezenlijke karaktertrek van de juridische verbintenissen: de afdwingbaarheid. Dusdanig vallen zij buiten het domein van het recht (31). Verplichtingen, in strijd met de openbare orde of de goede zeden aangegaan, kunnen geen natuurlijke verbintenissen uitmaken (32). Wat Domat als natuurlijke verbintenis heeft aangezien, is niets anders dan de vernietigbare burgerlijke verbintenis (33).

— Bepaalde: die algemeen in een gegeven maatschappij zijn erkend en werkelijk tot de zeden en gebruiken behoren (34).

— Slechts twee gevolgen: de uitvoeringsbelofte verheft deze zedelijke verplichting tot een burgerlijke verbintenis (35). De uitvoering is een betaling, geen vrijgevigheid (36).

De Page vreest op dit punt de willekeur van de rechter, die onder de dekmantel van wat hij als natuurlijke verbintenis aanziet, het middel zou vinden om aan dwingende wetsvoorschriften te ontsnappen.

Daarom: « pour déterminer qu'il y a réellement obligation de conscience, le juge aura égard aux usages et convenances généralement admis dans une civilisation donnée » (37).

12. *R. Dekkers : fenomenologisch standpunt.*

In zijn Handboek van Burgerlijk Recht, gaat Prof. R. Dekkers niet in op de twistvraag of de natuurlijke verbintenis tot het domein van de moraal dan wel tot dit van het recht behoort.

Hij ontleedt deze rechtsfiguur zoals zij zich voordoet: een halve verbintenis. Er is een schuld maar geen band.

Het spontaan uitvoeren van een natuurlijke plicht mag noch een nietverschuldigde betaling, noch een schenking heten. Maar het hangt van de wil van de schuldenaar af. De wet hecht wel enkele gevolgen aan de natuurlijke plicht, maar slechts door toedoen van de wil van de schuldenaar (38).

13. *Gevolgen van de natuurlijke verbintenis.*

1° Geen terugvordering na vrijwillige uitvoering.

De terugvordering is niet toegelaten ten aanzien van natuurlijke verbintenissen die vrijwillig voldaan werden (art. 1235, 2).

Het woord « vrijwillig » heeft hier een bijzondere betekenis. Het heeft niets te zien met bedrog of geweld. In artikel 1235 B.W. wordt verondersteld dat de schuldenaar weet dat hij niet tot betaling kan gedwongen worden (39).

2° De nakoming ervan is een betaling, geen schenking.

Dit tweede gevolg ligt eveneens in artikel 1235 besloten. Het nakomen van een natuurlijke verbintenis wordt hier gelijkgesteld met het voldoen van een schuld: is dus een betaling.

Op één uitzondering na, Laurent, heeft de rechtsleer steeds in de voldoening van een natuurlijke verbintenis een betaling, voldoening van een verbintenis ten bezwarenden titel gezien.

3° De omzetting in een burgerlijke verbintenis.

Het B.W. spreekt maar van de natuurlijke verbintenis om de terugvordering van de vrijwillige betaling uit te sluiten. Thans wordt algemeen aangenomen dat de natuurlijke verbintenis nog een ander gevolg heeft: de geldigheid van de uitvoeringsbelofte.

Wanneer de schuldenaar de uitvoering van de natuurlijke verbintenis belooft, heeft hij deze hierdoor tot een burgerlijke verbintenis verheven.

Dit wordt juist gezegd wanneer men verklaart dat de natuurlijke verbintenis als « oorzaak » kan dienen van de civiele verbintenis (40).

De wil van de schuldenaar volstaat om de natuurlijke verbintenis in een burgerlijke om te zetten. Aanvaarding door de schuldeiser is niet noodzakelijk (41).

De natuurlijke verbintenis als dusdanig, is in rechte onbestaande, maar eenmaal tot een burgerlijke verbintenis verheven, kan zij alle gevolgen hebben die aan deze kunnen worden gegeven (42).

14. *Toepassingsgevallen.*

« Il est impossible », aldus G. Ripert, « d'arrêter une liste des obligations naturelles. Aucun principe ne permet d'en donner une, puisque ce que l'on appelle obligation naturelle, c'est tout simplement le devoir moral envisagé dans les effets juridiques qu'il est capable de produire » (43).

A. *Vrijstelling van de plechtige pleegvormen.*

1. Bruidschat - huwelijksgift.

De belofte, bij onderhandse akte gedaan, zijn kinderen bij hun huwelijk een bruidschat te verlenen, is geldig.

« Les dots ne sont pas tant des donations, que l'acquiescement d'une obligation naturelle » (44).

Hieromtrent bestaat er een overvloedige rechtspraak (45).

2. Vergeldende schenking.

Een lijfrente beloofd wegens de lange en goede diensten heeft een natuurlijke verbintenis tot grondslag. Deze is noch naar de vorm noch naar de grond aan de regels van de schenking onderworpen ⁽⁴⁶⁾.

De benaming «schenk» volstaat niet om de nietigheid van de vergeldende schenking bij onderhandse akte gedaan, te bekomen ⁽⁴⁷⁾.

3. Mondeling testament.

Doet het mondeling testament niet de minste burgerrechtelijke verplichting ontstaan, algemeen wordt aangenomen dat de mondelinge uiterste wil toch een natuurlijke verbintenis doet ontstaan. De vrijwillige uitvoering er van is volkomen geldig, zonder dat men hier zal kunnen spreken van een gifte die de erfgenaam persoonlijk aan de legataris zou gedaan hebben en zonder dat de mutatierechten wegens schenking daarop moeten betaald worden ⁽⁴⁸⁾.

B. Geen terugvordering.

1. Onderhoudsplicht.

«Le parent qui a logé et nourri chez lui son proche parent, ne peut réclamer une indemnité de ce chef» ⁽⁴⁹⁾.

2. Spel.

Een betaalde speelschuld kan niet teruggevoerd worden. Een deel van de rechtspraak en de rechtsleer zien hierin een toepassing van artikel 1235, 2 B.W. ⁽⁵⁰⁾.

3. Verjaring.

De betaling van een verjaarde schuld kan niet teruggevorderd worden ⁽⁵¹⁾.

4. Gewijsde.

«Attendu que, selon le deuxième alinéa de l'article 1235 la répétition n'est pas admise à l'égard des obligations naturelles volontairement acquittées, et que même le bénéfice de la chose jugée peut laisser subsister une obligation naturelle...» ⁽⁵²⁾.

Zonder er verder op in te gaan willen we hier een reeks gevallen vermelden waarin een natuurlijke verbintenis wordt gezien:

— Betaling van niet bedongen intresten ⁽⁵³⁾.

— Herstel van de schade voortvloeiend uit verkeerde raadgevingen ⁽⁵⁴⁾.

— Teruggave door de verkoper van een deel van de prijs die de werkelijke waarde van het verkochte goed ver te boven ging ⁽⁵⁵⁾.

— De voldoening door niet aanvaardende erfgerechtigden van de schulden der nalatenschap ⁽⁵⁶⁾.

— De belofte door een minnaar gedaan bij het afbreken van een concubinaat de toekomst van de gewezen bijzit te verzekeren ⁽⁵⁷⁾.

— Het aangaan van een levensverzekering of lijfrente door de man ten voordele van zijn echtgenote ⁽⁵⁸⁾.

— De contractuele schade, berokkend door een zeer lichte fout vanwege de schuldenaar ⁽⁵⁹⁾.

— De uitkering door de kinderen van een deel van hun loon aan de ouders bij wie zij inwonen ⁽⁶⁰⁾.

— De betaling door een huurder van de lasten, slaande op het gehuurde goed, wanneer een wet, uitgevaardigd na de afsluiting van het huurkontraat, krachtens hetwelk bewuste lasten door de huurder moesten worden gedragen, hem ervan vrijgesteld heeft ⁽⁶¹⁾.

— De betaling der begrafeniskosten door de kinderen die de deficitaire nalatenschap van hun ouders niet aanvaardden ⁽⁶²⁾.

— De betaling aan de herbergier van de in zijn herberg verbruikte dranken in het geval wanneer deze geen vordering heeft ⁽⁶³⁾.

— De terugbetaling van bepaalde studiebeurzen ⁽⁶⁴⁾.

— De nietterugvordering door de huurder van een deel der betaalde huursommen in toepassing van artikel 11 van de wet van 7 juli 1951 ⁽⁶⁵⁾.

— De verplichting tot schadeloosstelling bij de verbreking van de verlovings, waar artikel 1382 niet kan ingeroepen worden ⁽⁶⁶⁾.

15. Rol van de natuurlijke verbintenis.

Het begrip «obligatio naturalis» stamt uit het Romeins recht. Welke plaats deze rechtfiguur hier heeft ingenomen is niet precies te zeggen, al werd het Romeins recht op dit punt veelvuldig bestudeerd. Wat erger is, het resultaat van deze studies is in zekere zin omgekeerd evenredig met het aantal en de kwaliteit van de verschenen verhandelingen ⁽⁶⁷⁾.

Dit staat evenwel vast, dat de obligatio naturalis er toe geholpen heeft het strenge Romeins recht te versoepelen. De Romeinen uit de keizertijd gebruikten deze om enig gevolg te geven aan overeenkomsten die buiten de categorieën van het ius civile vielen, zoals de pacta nuda, de door slaven gesloten overeenkomsten ⁽⁶⁸⁾.

Deze rol van versoepeling, verfijning, vervult de natuurlijke verbintenis ook thans in ons rechtstelsel. «L'obligation naturelle est l'instrument le mieux adapté pour permettre d'incorporer au fur et à mesure les idées de justice au droit positif, elle est l'instrument qui lui assure le mouvement, et par là même, la vie» ⁽⁶⁹⁾.

Een paar voorbeelden:

1° Natuurlijke en overspelige kinderen.

Had de wetgever van 1804 de natuurlijke kinderen met zulkdanige strengheid behandeld dat hij hen als het ware had uitgeschakeld, de rechtspraak wist, langs de natuurlijke verbintenis om, deze al te grote gestrengheid te keren. De rechter redeneerde als volgt: de natuurlijke vader heeft de zedelijke plicht het kind dat hij verwekt heeft te onderhouden. Dit is een natuurlijke verbintenis. Belooft hij deze na te komen, dan heeft hij hiermede die natuurlijke verbintenis tot een burgerlijke verbintenis verheven. De uitvoering ervan is in rechte afdwingbaar geworden ⁽⁷⁰⁾.

Zelfde redenering voor kinderen uit overspel of bloedschande geboren ⁽⁷¹⁾.

Bij de wet van 6 april 1908 en 10 februari 1958, werd aan deze kinderen het (burgerlijk) recht op onderhoud toegekend.

2° De gehuwde vrouw.

De gehuwde vrouw was onbekwaam. De verbintenissen door haar tijdens het huwelijk aangegaan waren betrekkelijk nietig; de uitvoering ervan kon niet afgedwongen worden.

Al vertietigde de rechtbank deze overeenkomsten, toch oordeelde de rechter dat de vrouw door een natuurlijke verbintenis gebonden bleef ⁽⁷²⁾.

Thans, wet van 30 april 1958, blijft de gehuwde vrouw bekwaam.

3° Vergeldende schenking.

Zag men vroeger in het pensioen aan een oud geworden «trouwe dienaar» verleend een vergeldende schenking — natuurlijke verbintenis, thans heeft de werknemer een recht op een ouderdomspensioen.

Vinden we hier niet een idee terug vooruitgezet door Prof. R. Dekkers: «een oplossing die menselijk en economisch wenselijk is, moet juridisch mogelijk zijn. In het recht immers moet alles wat wenselijk is mogelijk zijn. De rechtsgeleerde moet de middelen

aanbrengen die geschikt zijn om de gewenste regel te verwezenlijken» (73).

In de loop der tijden is de natuurlijke verbintenis steeds een van die middelen geweest.

GEERT BAERT,
Advokaat.

- (1) Een tweede maal in het oorspronkelijk artikel 349 B.W., waarin de positiefrechtelijke verplichting tot onderhoud tussen ouder en kind, een natuurlijke verbintenis wordt genoemd.
- (2) Van Dievoet, Het Burgerlijk Recht in België en Nederland van 1800 tot 1940, blz. 83.
- (3) De Simpelaere, A. De Natuurlijke Verbintenissen, Rechtskundig Tijdschrift, 1951, n° 5, Inleiding.
- (4) Buitenlandse wetboeken evenmin.
- (5) De Simpelaere ziet in de nat. verb. een blanco-concept, op. cit., inleiding.
- (6) Domat, Lois civiles, livre I, titre I, sect. 1, art. IV.
- (7) Locré, dl. XII, blz. 458-460. Het is de theorie van de ontaalde civiele verbintenis.
- (8) Locré, dl. XII, blz. 364-365.
- (9) Baudet, Obligations naturelles, blz. 126.
- (10) Pothier, Traité des Obligations, n° 197.
- (11) E. M. Meijers, Natuurlijke en onvolkomen verbintenissen, W.P.N.R., 1926, 532.
- (12) O. Leclercq, 1760-1842, Droit Civil, 8 delen, Luik 1810, art. 1235.
- (13) D. 12.6.10.
- (14) Delvincourt, Cours de droit civil, dl. II, blz. 112.
- (15) Touiller, Le droit civil français, dl. VI, n° 377-387.
- (16) Duranton, Cours de droit français, dl. X, blz. 21.
- (17) Larombière, Théorie et Pratique des Obligations, dl. III, blz. 58.
- (18) Vergelijk, zekere gelijklopendheid van de rechtspraak tussen art. 1235,2 en 1882, Jan Ronse, A.P.R. Schade en Schadeloosstelling, n° 18.
- (19) Ripert, G. La règle morale dans les obligations, n° 193.
- (20) Van der Seypen, Essai sur les Obligations Naturelles selon le droit romain, le droit coutumier, et le droit français moderne, Inleiding.
- (21) op. cit. blz. 330.
- (22) Laurent, dl. XVII, n° 5.
- (23) op. cit. n° 6.
- (24) Vgl. Touiller! Laurent, dl. XVII, n° 6.
- (25) op. cit. n° 6.
- (26) op. cit. n° 6.
- (27) op. cit. n° 24 en 29.
- (28) Laurent, dl. XII, n° 355.
- (29) Ripert, op. cit. n° 192.
- (30) Kluyskens, De Verbintenissen, n° 2.
- (31) De Page, dl. III, n° 57.
- (32) op. cit. n° 61, B. 3°.
- (33) op. cit. n° 61, B. 1°.
- (34) op. cit. n° 61, B. 2°.
- (35) op. cit. n° 57 D en 63.
- (36) op. cit. n° 61, B. 2°.
- (37) op. cit. n° 61, B.
- (38) R. Dekkers, Handboek van Burgerlijk Recht, 1957, dl. II, n° 491-495.
- (39) Laurent, dl. XVII, n° 26; Gent, 22 febr. 1856 Pas. 1856, II. 130; Verbr. 16 juni 1950 Pas. 1950, I, 741.

- (40) De Page, dl. III, n° 63, blz. 81.
- (41) Dekkers, dl. II, n° 493.
- (42) De Page, dl. III, n° 63.
- (43) Ripert, op. cit. n° 202.
- (44) Pothier, Donations entre vifs, n° 91.
- (45) Verbr. 9 nov. 1855, Pas. 1856, I, 65 en 8 mei 1890, Pas. 1890, I, 197; Rb. Brugge 27 april 1932, Pas. 1933, III, 76; Luik 3 april 1947, Rev. crit. jur. belge, met studie van Prof. Dabin, blz. 95. Zie eveneens, Prof. W. Delva, Over de juridische aard van de bruidschat-huwelijksgift, T.N. 1955, 209; Du Faux, H. Is de huwelijks-gift een schenking? T.N. 1942, 553.
- (46) Hasselt, 8 april 1908, Pas. 1908, III, 332; Zie Prof. P. Kluyskens, De vergeldende schenkingen.
- (47) Luik, 31 mei 1865, Pas. 1865, II, 219.
- (48) Kluyskens, dl. III, n° 194; A.P.R., Jacobs, Testamenten, n° 18c; Rb. Luik, 14 juli 1955, J. Tr. 1955, 555; Gent, 29 okt. 1955; R.W. 55-56, 1770.
- (49) Brussel, 30 dec. 1828 Pas. 1828, II, 387; Hoei, 11 maart 1936, Pas. 36, III, 122.
- (50) Kelecom, Etude sur l'obligation naturelle, Revue du droit belge, 1936, blz. 1-16, n° 23.
- (51) Verbr. 7 febr. 1829, Pas. 1829, I, 48.
- (52) Rb. Verviers, 15 mei 1901, Pas. 1902, III, 84.
- (53) B.W. art. 1906; Schicks en Vanisterbeeck, II, 699; R.P.D.B. v° Obligations, n° 661; anders: Laurent, dl. XXVI, n° 522.
- (54) Cass. Beieren, 16 okt. 1897, Pas. 1899, IV, 65; Brussel, 30 mei 1865, B.J. 1865, blz. 977.
- (55) Lyon, 18 mei 1850 en Req. 10 dec. 1851, D.P. 1851, I, 80.
- (56) Bordeaux, 24 maart 1898, zie Baudry-Lacantinerie et Barde, Obligations, II, n° 1658; Ripert, op. cit., n° 191.
- (57) Rb. Nijvel, 30 april 1890, P.P. 1890, 1091; anders: Gent, 1 maart 1893, P.P. 1894, 1445; Colin et Capitant, dl. II, 70.
- (58) De Page, dl. IX, n° 332 B.
- (59) De Simpelaere, op. cit. blz. 408.
- (60) R.W. 1949-1950, kol. 533.
- (61) Rb. Brussel, 12 dec. 1928, P.P. 1929, 105.
- (62) De Simpelaere, op. cit. blz. 408; Paturages, 7 juli 1937, J.J.P. 1938, 247.
- (63) Wet 16 aug. 1887; Besl. W. 14 nov. 1939, art. 17; Kieswetboek, art. 47. Zie: H. Hoornaert, Le délit de grivèlerie, blz. 46-47.
- (64) K.B. 16 juli 1927, art. 9; W. 12 mei 1948, art. 2.
- (65) Vredg. Luik, 20 jan. 1951, Jur. Liège, 1950-51, 127.
- (66) A.P.R., J. Ronse, De Verloving, n° 18; Schade en Schadeloosstelling, n° 49 en 965; Tongeren, 28 mei 1936, P.P. 1937, n° 52; Rb. Luik 29 juni 1946, Pas. 1946, III, 63; De Page, dl. III, n° 61, B. 2°.
- (67) J.E. Scholtens, De geschiedenis van de natuurlijke verbintenis sinds het Romeinse Recht, blz. 5.
- (68) R. Dekkers, dl. II, n° 492.
- (69) M. Gobert, Essai sur le rôle de l'obligation naturelle, Parijs 1957, blz. 198.
- (70) Rb. Charleroi, 28 maart 1859, bevestigd Brussel, 11 juli 1860, Pas. 1860, II, 356; Brussel, 7 aug. 1860, Pas. 1860, II, 376; Brussel 10 aug. 1865, Pas. 1865, II, 372; Luik, 31 dec. 1879, Pas. 1880, II, 127; Brussel 16 juli 1892, Pas. 1893, II, 9.
- (71) Brussel, 12 juli 1947, J.T. 1947, 619, met nota van Jos. Vankerckhove.
- (72) Antwerpen, 17 februari 1874, Belg. Jud. 1875, 1147; Brussel 24 april 1928, Jur. comm. Bruxelles 1928, 102.
- (73) Prof. R. Dekkers, J.T. 1956, blz. 271. Réflexions sur un outil.

De kindertoeslag en de zaakvoerder-vennoot van een P.V.B.A.

1. Van bij het ontstaan van de handelsvennootschappen die men noemt de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, ingesteld door de wet van 9 juli 1935, zijn de zaakvoerders-vennoot van dergelijke vennootschappen bijna onophoudelijk een twistpunt geweest inzake de toepasselijkheid van één der twee stelsels van kinderbijslag.

2. De personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid is deze vennootschap die, onder een bijzondere benaming of titel, verscheidene vennoten groepeerd, minimum 2 (of 3 wanneer twee echtgenoten betrokken zijn) en maximum 50, die slechts tot beloop van hun inbreng aansprakelijk zijn en wier rechten slechts onder bepaalde voorwaarden kunnen worden overgedragen. Het beheer van dergelijke vennootschap wordt waargenomen door één of meer zaakvoerders, al dan niet bezoldigd, en al dan niet vennoot.

3. Wij kunnen dus in een p.v.b.a. 3 categorieën onderscheiden:

1) de vennoten die alleen financieel in de vennootschap zijn geïnteresseerd en die niet deelnemen aan het beheer;

2) de zaakvoerders van de betrokken p.v.b.a., al dan niet vennoot;

3) de kommissarissen, evenals in een naamloze vennootschap, bij een p.v.b.a. met het toezicht belast. Op te merken valt dat de kommissarissen slechts moeten benoemd worden wanneer de p.v.b.a. meer dan 5 vennoten telt.

4. In onderhavige studie interesseren ons alleen de zaakvoerders, zoals gezegd steeds al dan niet vennoot van de kwestieuze p.v.b.a. Wanneer de zaakvoerder geen vennoot is, zal hij praktisch altijd een loontrekkenende zijn en zijn alle regelen op hem toepasselijk die

in het algemeen gelden voor alle loontrekkenden, nl. de onderworpenheid aan de maatschappelijke zekerheid en daarin begrepen de toepasselijkheid op zijn persoon van de samengeordende wetten op de kinderbijslag voor loontrekkenden.

5. Wat nu de zaakvoerders-vennoot betreft, is de toestand meer ingewikkeld. Voor een goed verloop van onze uiteenzetting, hebben wij gedacht er goed aan te doen deze chronologisch op te vatten.

6. Wanneer door de wet van 9 juli 1935, artikel 2, de Afdeling VI in Titel IX van het Eerste Boek van het Handelswetboek werd ingelast, handelend over de p.v.b.a. en de artikelen 116 tot 140 van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen vormend, vielen de zaakvoerders-vennoot van een p.v.b.a. reeds dadelijk onder toepassing van de wet van 4 augustus 1930 betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders.

Inderdaad bepaalt deze laatste wet in haar artikel 5 :

« Voor de toepassing van deze wet dienen met de bij » dienstcontract verbonden arbeiders gelijkgesteld, de » personen belast met het dagelijks beheer van een » onderneming, van een maatschappij, van een instel- » ling of van elke andere groepering, in de hoedanig- » heid van zaakvoerder, van bestuurder of onder een » dergelijke benaming, wanneer de door hen uit dien » hoofde geleverde prestaties hun uitsluitend beroep » of hun hoofdberoep uitmaken. »

De zaakvoerder van een p.v.b.a. is dus onderworpen aan de wet van 4 augustus 1930, ongeacht of hij al dan niet vennoot is van de betrokken vennootschap, op voorwaarde dat het beheer van de p.v.b.a. zijn uitsluitend of hoofdberoep is.

7. De toestand werd echter minder klaar bij het van kracht worden van het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938, genomen in uitvoering der wet van 10 juni 1937, houdende uitbreiding van de kinderbijslag tot de niet-loontrekkenden.

Immers bepaalt artikel 3, 3^e lid van gezegd organiek koninklijk besluit : « ... Voor de toepassing van dit » besluit dienen de bij artikel 3 tot 5 van de wet van » 4 augustus 1930 bedoelde personen als zodanig aan- » gezien als krachtens een dienstcontract werkzaam » te zijn... ».

8. Anderzijds stipuleert artikel 25, letter a, van hetzelfde organiek koninklijk besluit dat met de buiten dienstverband staande arbeiders gelijkgesteld worden, de leden van een p.v.b.a. die, als beherend vennoot of onder een dergelijke benaming, met het beheer van bedoelde vennootschap zijn belast.

9. Deze twee teksten blijken onderling in tegenspraak te zijn : artikel 3, lid 3, bevestigt artikel 5 van de wet van 4 augustus 1930, en dus zijn de zaakvoerders-vennoot van een p.v.b.a. als loontrekkenden te beschouwen, en volgens artikel 25, letter a, moeten dezelfde personen als zelfstandigen worden beschouwd.

10. Deze moeilijkheid werd onderzocht door de Commissie van Advies inzake Controle en Betwiste Zaken die, krachtens artikel 125 van de wet van 4 augustus 1930, ermee belast is de wettelijke teksten betreffende de twee stelsels van kinderbijslag te interpreteren.

In twee adviezen, respektievelijk van 20 januari 1949 en 5 januari 1950, heeft deze Commissie geoordeeld dat het organiek koninklijk besluit van 22 december

1938 inderdaad aan de zaakvoerders-vennoot van een p.v.b.a. twee hoedanigheden toekent wegens dezelfde functie en derhalve alleen de samengeordende wetten op de kinderbijslag voor loonarbeiders toepasselijk zijn, en dit ingevolge artikel 362 van gezegd organiek koninklijk besluit.

11. Dit artikel 362, door artikel 33 van het Besluit van de Regent van 7 september 1946 bij bewust organiek koninklijk besluit gevoegd, bepaalt immers : « In » dien, tengevolge van eenzelfde beroepsbedrijvigheid, » iemand door dit besluit als werkgever of niet-loon- » trekkende en terzelfdertijd, bij toepassing van de wet » van 4 augustus 1930, als loontrekkende wordt be- » schouwd, dan is alleen deze laatste toepasselijk en » de belanghebbende heeft geen enkele verplichting » te vervullen krachtens dit besluit en mag geen aan- » spraak maken op de daarin voorziene kinderbijslag ».

12. Op te merken valt dat het dus steeds gaat om de zaakvoerder-vennoot die als hoofdzakelijk of uitsluitend beroep het beheer waarneemt van de betrokken p.v.b.a. Wanneer inderdaad dit beheer niet zijn uitsluitend of hoofdzakelijk beroep uitmaakt, is artikel 5 van de wet van 4 augustus 1930 niet op hem toepasselijk, wordt hij bijgevolg ook niet als loontrekkende aangezien door artikel 3 van het organiek koninklijk besluit en is uitsluitend artikel 25 van hetzelfde organiek koninklijk besluit op hem van toepassing en is hij dus alleen te beschouwen als zelfstandige.

13. Maar ook voor die zaakvoerders-vennoot die het beheer van de p.v.b.a. waarnemen als uitsluitend of hoofdzakelijk beroep, werd een andere mening vooropgesteld door een nieuw advies van 21 oktober 1952 van hogergenoemde Commissie.

Met dit advies oordeelde de Commissie dat, op gevaar af met zichzelf in tegenspraak te zijn, het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938 met artikel 25, letter a, de bedoeling gehad heeft de zaakvoerders-vennoot van een p.v.b.a. volledig uit de sluiten uit het stelsel van kinderbijslag voor de loontrekkenden.

14. Deze hoogst eigenaardige beslissing was hoofdzakelijk op de volgende overwegingen gesteund :

1) De wet van 4 augustus 1930 heeft met haar artikel 5 niet kunnen denken aan de zaakvoerders-vennoot van een p.v.b.a., omdat deze vorm van vennootschap in ons recht pas werd ingevoerd in 1935.

2) De zaakvoerders-vennoot van een p.v.b.a. worden niet beoogd door artikel 5 van de wet van 4 augustus 1930, maar zijn gelijkgesteld met beheerders of afgevaardigde-beheerders van een naamloze vennootschap en dus krachtens artikel 6 van de wet van 4 augustus 1930 uit het stelsel van de loontrekkenden uitgesloten.

3) De uitdrukkelijke tekst van artikel 25, letter a, van het organiek koninklijk besluit moet worden beschouwd als een afwijking van het algemeen principe van artikel 3 van het organiek koninklijk besluit, en dus ook van artikel 5 van de wet van 4 augustus 1930.

15. De eerste overweging kan gemakkelijk worden weerlegd door erop te wijzen dat de beschikking die achteraf artikel 5 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loontrekkenden is geworden, slechts werd ingevoerd door artikel 2 van het koninklijk besluit van 30 maart 1936 (1). Ook werd de tekst van de wet van 4 augustus 1930 herhaaldelijk gewijzigd na 1935, en steeds bleef artikel 5 behouden.

16. Wat de gelijkstelling betreft van de zaakvoerders-vennoot van een p.v.b.a. met beheerders of afgevaardigde-beheerders van een naamloze vennootschap, lijdt het geen twijfel dat de zeer preciese tekst van artikel 6 een uitzondering uitmaakt op de algemene terminologie van artikel 5 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loontrekkenden. Dit werd ook op zeer goede wijze geïllustreerd door de merkwaardige studie die aan onderhavig probleem werd gewijd door André Lagasse, Lector aan de Katholieke Universiteit te Leuven (2).

Het past in dit verband erop te wijzen dat ook het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938 zelf de zaakvoerders-vennoot onder artikel 25 heeft thuisgebracht en niet onder artikel 23 dat in het algemeen de lasthebbers van vennootschappen betreft en dat bovendien ook slaat op de eventuele commissarissen van een p.v.b.a. De beschikkingen van het organiek koninklijk besluit zouden derhalve ten behoeve van de bewijsvoering in verschillende betekenissen worden geïnterpreteerd, wat zeker niet de bedoeling van de wetgever kan geweest zijn.

17. Om de reeds genoemde Commissie in haar redenering te volgen die wij zo even onder n° 14, 3) hebben aangehaald, zou men tot het besluit moeten komen dat het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938 de wet van 4 augustus 1930 zou hebben gewijzigd.

18. Indien daarover enige twijfel zou kunnen hebben ontstaan, dan werd deze zeker weggenomen door het arrest van 18 april 1958 van het Hof van Verbrevking, dat de beslissing van de Werkrechtssraad van Beroep te Gent, Kamer voor bedienden, gewezen op 18 februari 1957, heeft bevestigd.

19. De Werkrechtssraad van Beroep had geoordeeld dat de zaakvoerder-vennoot van een p.v.b.a., die als hoofdzakelijk of uitsluitend beroep belast is met de dagelijkse leiding van de p.v.b.a., tegelijkertijd beoogd wordt door artikel 5 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders en door artikel 25, letter a, van het organiek koninklijk besluit van 22 december, en dat derhalve krachtens artikel 362 van dit organiek koninklijk besluit, alleen de wetgeving betreffende de loonarbeiders van toepassing was.

20. Betreffende het argument als zou het organiek koninklijk besluit wijzigingen toegebracht hebben aan de wet van 4 augustus 1930, bepaalt dit arrest het volgende :

« »

» Overwegende dat, naar de stelling van aanlegsters, » die bepaling van voormeld artikel 25 dient verklaard » als een uitzondering op het algemeen principe bij » lid 3 van artikel 3 van het organiek koninklijk besluit » gehuldigd met het gevolg dat de personen met » het dagelijks beheer van een personenvennootschap » belast al dan niet met loonarbeiders zouden worden » gelijkgesteld naar gelang zij ja dan neen leden zijn » van de vennootschap welke zij beheren ;

» Overwegende dat zulkdanige verklaring erop neer » komt te beweren dat het organiek koninklijk besluit » de personen wier uitsluitend of hoofdberoep bestaat » in het dagelijks beheer van een vennootschap ont » trokken heeft aan het stelsel van de kinderbijslag » voor loonarbeiders, hetwelk hun is toegekend bij ar » tikel 5 van de samengeschaalde wetten, zo zij leden » zijn van de vennootschap welke zij beheren en der » halve dat de samengeschaalde wetten dienaangaande » door het organiek koninklijk besluit gewijzigd werden ;

» Overwegende dat de kaderwet van 10 juni 1937 bij » haar artikel 9, d, bepaalt dat, « wat betreft de per » sonen die mochten aangewezen zijn om terzelfdertijd » de bij deze wet van 4 augustus 1930 voorziene voor » delen te genieten », het organiek koninklijk besluit » « de in artikel 26, alinea's 4 tot 7 van laatstbedoel » de wet vermelde regels » kan wijzigen ;

» Dat artikel 356 van het organiek koninklijk besluit » het artikel 24 van de wet van 4 augustus 1930, thans » artikel 59 van de samengeordende wetten, wijzigt, » hetwelk bepaalt dat het voordeel van deze wetten » niet kan ingeroepen worden door de personen die in » hoofdzak een ander beroep uitoefenen dan dat van » arbeider door een dienstcontract gebonden, in de be » tekenis aan die uitdrukking gegeven bij de artikelen 3 » en volgende van gezegde wetten ; dat de bepaling » van het beroep dat in hoofdzak wordt uitgeoefend » geschiedt overeenkomstig de bepalingen van het ar » tikel 117 van het organiek koninklijk besluit van » 22 december 1938 ; dat tegen de bij de drie eerste » alinea's van dit artikel gevestigde vermoedens geen » enkel bewijs ontvankelijk is ;

» ».

Met dit arrest blijft er dus niets meer over van het advies van 21 oktober 1952 en is dus wel degelijk de allereerste interpretatie van de Commissie bevestigd.

21. Er stelt zich nu aanstonds een ander probleem : door artikel 24 van het koninklijk besluit van 24 juli 1956 werd artikel 362 van het organiek koninklijk besluit afgeschaft, met ingang van 1 juli 1956.

De vraag is nu of er zich iets tegen verzet dat, alhoewel beoogd door de twee stelsels van kinderbijslagen, de zaakvoerder-vennoot van een p.v.b.a. die als hoofdzakelijk of uitsluitend beroep de leiding van de p.v.b.a. waarneemt, aan de wetgeving betreffende de kinderbijslag voor zelfstandigen kan ontkomen, vanaf 1 juli 1956.

22. Geen enkele tekst lijkt dit toe te laten en de vraag zou ontkennend moeten worden beantwoord, ware het niet dat het bewust arrest van 18 april 1958 als volgt verder gaat :

« Overwegende dat voornoemd artikel 117 van het » organiek koninklijk besluit bepaalt dat, niettegen » staande elk tegenbewijs, wat betreft de persoon die » als zaakvoerder of onder een dergelijke benaming » met de dagelijkse leiding van een vennootschap is » belast en die terzelfdertijd deelneemt aan het beheer » van een der bij artikelen 23, 25 of 32 bedoelde collec » tiviteiten onder de bij die artikelen bepaalde voor » waarden, in elk geval, de eerste van deze twee be » roepsbedrijvigheden als de voornaamste dient aan » gezien ;

» Overwegende dat die reglementaire bepaling geen » onderscheid maakt naar gelang de dubbele beroeps » bedrijvigheid in de schoot van eenzelfde of van ver » scheidene vennootschappen wordt uitgeoefend ; waar » uit volgt dat het wettelijk stelsel van kinderbijslag » waaraan de zaakvoerder, belast met het dagelijks » administratief beheer van een p.v.b.a. en die terzelf » dertijd als vennoot deelneemt aan het sociaal beheer » derzelve, onderhevig is, enkel dient te worden be » paald naar zijn beroep van zaakvoerder gelast met » het dagelijks beheer en dat wanneer de uit dien » hoofde geleverde prestaties aan de voorwaarden van » artikel 5 van de samengeordende wetten beantwoor » den dit wil zeggen zo die prestaties zijn uitsluitend » of hoofdberoep uitmaken, alleen het stelsel, waar » aan de loonarbeiders onderhevig zijn, op hem toe » passelijk is. »

23. Men zou hieruit moeten besluiten dat de zaakvoerder-vennoot van een p.v.b.a. alleen onder toepassing valt van de samengeordende wetten op de kinderbijslag voor loontrekkenden, wanneer hij als hoofdzakelijk of uitsluitend beroep heeft het dagelijks beheer van de p.v.b.a. waar te nemen in zijn hoedanigheid van zaakvoerder.

24. Deze interpretatie van artikel 117 van het organiek koninklijk besluit heeft tot onmiddellijk gevolg dat het vroeger artikel 362 alle kracht verliest en dat in alle geval de zaakvoerder van een p.v.b.a., belast met het dagelijks beheer van die vennootschap en terzelfdertijd als vennoot deelnemend aan het maatschappelijk beheer van de vennootschap, enkel aan het onderworpen is wanneer zijn beroep van zaakvoerder stelsel betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders zijn uitsluitend of hoofdberoep uitmaakt.

25. Samenvattend zou men dus de toestand als volgt kunnen bepalen :

a) De zaakvoerder-vennoot van een p.v.b.a. wiens prestaties als zaakvoerder zijn hoofdzakelijk of uitsluitend beroep uitmaken, is alleen onderworpen aan het stelsel van de kinderbijslag voor de loonarbeiders;

b) De zaakvoerder-vennoot van een p.v.b.a. wiens prestatie als zaakvoerder niet zijn uitsluitend of hoofdberoep uitmaken, is alleen onderworpen aan het stelsel van kinderbijslag voor de niet-loontrekkenden.

26. Persoonlijk meen ik echter dat het arrest waarover sprake hierboven aan artikel 117 ten onrechte een algemene draagwijdte geeft en het uit zijn verband licht.

27. Het is inderdaad juist dat artikel 117 een regel voorschrijft waardoor het mogelijk is in bepaalde gevallen, waar terzelfdertijd een loontrekkend en een zelfstandig beroep wordt uitgeoefend, te bepalen welk van de twee beroepen het voornaamste is. Maar er mag niet uit het oog verloren worden dat artikel 117 als volgt begint : « Voor de toepassing van de bepalingen van artikel 114 van dit besluit en van artikel 59, alinea 1, van de wet van 4 augustus 1930,... ». Ook dient hierop gewezen dat artikel 117 deel uitmaakt van de afdeling 4 van hoofdstuk 4 van het organiek koninklijk besluit, « Eventualiteit waarin kinderen terzelfdertijd krachtens de wet van 10 juni 1937 en krachtens andere wettelijke of reglementaire bepalingen op bijslagen recht geven ».

Evenzo behoort artikel 59 van de wet van 4 augustus 1930 tot het hoofdstuk 5, sectie II « Personen die op toeslag kunnen aanspraak maken en rechthabende kinderen ».

28. Het is hierdoor mijns inziens onomstootbaar bevestigd dat de bepaling van het hoofdzakelijk beroep, gegeven door artikel 117 van het organiek koninklijk besluit, enkel en alleen slaat op de toekenning van de kindertoeslag en niet op de onderworpenheid aan de twee stelsels.

29. Trouwens, moest artikel 117 inderdaad een algemene draagwijdte hebben, dan was het niet meer nodig geweest de samenloop van rechten op kinderbijslag te regelen, aangezien de drie eerste leden van artikel 117 van het organiek koninklijk besluit dan altijd en in alle geval een hindernis zouden zijn tot de onderworpenheid aan meer dan één stelsel van kinderbijslag.

30. Welnu dit kan zeker niet de bedoeling van de wetgever van 1937 en 1938 geweest zijn, want in het Verslag aan de Koning wordt uitdrukkelijk gezegd dat het organiek koninklijk besluit o.a. tot doel heeft ongeoorloofde mededinging te bestrijden.

In het kommentaar van artikel 3 van het organiek koninklijk besluit zegt nl. het Verslag aan de Koning : « Krachtens het artikel 3 mag de buiten dienstverband staande arbeider, desgevallend, zijn beroep ten » bijkomenden titel uitoefenen. Zulks is inzonderheid » het geval, wanneer een loontrekkende arbeider, op » bijkomende wijze, zonder tewerkstelling van persoon » neel, een handel exploiteert. De loontrekkende arbeiders die op bijkomstige wijze een beroep, als niet- » loontrekkende en zelfs als werkgever uitoefenen » aan het toepassingsdomein van het ontworpen besluit » onttrekken en ze, bijgevolg, in uitvoering van ge » noemd besluit van bijdragen ontslaan, zou voor ge » volg hebben ze in een bevooroordeelde positie te plaatsen ten aanzien van de gewone buiten dienstverband » staande arbeiders en werkgevers. De voorwaarden » van mededinging zouden niet meer gelijk zijn tussen » die twee categorieën beroepslui. Zulks zou zeer on » billijk zijn, want men zou aldus een bijkomend voor » deel toekennen aan personen die reeds het voordeel » genieten van twee beroepen te cumuleren.

» »

31. Wij komen aldus tot het besluit dat artikel 117 geen algemene draagwijdte heeft en de toestand van de zaakvoerder-vennoot van een p.v.b.a. aldus als volgt definitief vast te stellen is :

1) Vóór de invoering van artikel 362 van het organiek koninklijk besluit, dus vóór 1 juli 1946 :

a) De zaakvoerder-vennoot van een p.v.b.a. wiens prestaties als zaakvoerder zijn hoofdzakelijk of uitsluitend beroep uitmaken, is onderworpen aan de twee stelsels voor kinderbijslag, aangezien hij terzelfdertijd beoogd is door artikel 5 van de wet van 4 augustus 1930 en artikel 25, a) van het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938 ;

b) De zaakvoerder-vennoot van een p.v.b.a. wiens prestatie als zaakvoerder niet zijn uitsluitend of hoofdberoep uitmaken, is alleen beoogd door artikel 25, a) van het organiek koninklijk besluit en niet door artikel 5 van de wet van 4 augustus 1930.

2) Periode van 1 juli 1946 tot 30 juni 1956 (periode waarin artikel 362 van het organiek koninklijk besluit bestond) :

a) De zaakvoerder-vennoot van een p.v.b.a. wiens prestaties als zaakvoerder zijn hoofdzakelijk of uitsluitend beroep uitmaken, is alleen onderworpen aan de wet van 4 augustus 1930, omdat artikel 362 hem vrijstelt van de verplichtingen tegenover het organiek koninklijk besluit ;

b) De zaakvoerder-vennoot van een p.v.b.a. wiens prestaties als zaakvoerder niet zijn uitsluitend of hoofdberoep uitmaken, is alleen beoogd door artikel 25, a) van het organiek koninklijk besluit en niet door artikel 5 van de wet van 4 augustus 1930.

3) Vanaf 1 juli 1956 is de toestand helemaal dezelfde als vóór de invoering van artikel 362, t.t.z. :

a) De zaakvoerder-vennoot van een p.v.b.a. wiens prestaties als zaakvoerder zijn hoofdzakelijk of uitsluitend beroep uitmaken, is onderworpen aan de twee stelsels voor kinderbijslag, aangezien hij terzelfdertijd beoogd is door artikel 5 van de wet van 4 augustus 1930 en artikel 25, a) van het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938 ;

b) De zaakvoerder-vennoot van een p.v.b.a. wiens prestaties als zaakvoerder niet zijn uitsluitend of hoofdberoep uitmaken, is alleen onderworpen aan het stelsel der zelfstandigen, omdat hij alleen beoogd is door artikel 25, a) van het organiek koninklijk besluit en niet door artikel 5 van de wet van 4 augustus 1930.

32. Het spreekt vanzelf dat in de gevallen waar de zaakvoerder-vennoot van een p.v.b.a. aan de twee stelsels is onderworpen, het inderdaad artikel 117 zal

zijn dat de *toekenning van de kinderbijslag* zal beheersen en het bij voorrang het stelsel der loontrek-kenden zal zijn dat zal tussenkomen, behalve in de uitzonderingsgevallen door artikelen 114-116 en 118 van het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938 voorzien.

Dr. jur. H. VAN AERSCHOT.

1) Zie ook Arb. Ber. Brussel, 31 januari 1956, in Tijdschrift voor Sociaal Recht en van de Arbeidsgerechten, 1956, blz. 258-260.

(2) Revue du Travail, 1953, blz. 1402 tot 1412.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 24 februari 1958.

Voorzitter : M. Vandermersch.
Raadsheer-verslaggever : M. Van Beirs.
Advocaat-generaal : M. Mahaux.

Rechterlijke inrichting. — Persoon als griffier geassu-meerd. — Verzuim in het bestreden vonnis, alsmede in het proces-verbaal van de zitting. — Nietigheid van het vonnis.

In het onderhavig geval vermelden noch het bestre-den vonnis, noch het proces-verbaal van de zitting, waarop het is gewezen, de omstandigheden waarin een bediende ter griffie werd geassumeerd om als griffier ter rechtzitting te fungeren.

Zodanig verzuim laat niet toe na te gaan, of de door hem afgelegde eed die is, welke aan de openbare ambtenaren wordt opgelegd.

Daar de samenstelling van de rechtscolleges van openbare orde is, moet de regelmatigheid van het assumeren van een persoon als griffier blijken uit de meldingen van de authentieke bescheiden, die overeenkomstig de wet die samenstelling vaststellen, inzonderheid in het onderhavig geval uit de meldingen van de rechterlijke beslissing zelf, even-tueel aangevuld door die van het proces-verbaal der terechtzitting.

Stallaert t/ N.V. De Vrede, Gaillard,
Onderlinge Maatschappij der openbare Besturen

Gelet op het bestreden vonnis op 26 juli 1957 in hoger beroep gewezen door de correctionele rechtbank te Tongeren;

1. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing gewezen over de publieke vordering ten laste van aanlegger :

Over het middel van ambtswege afgeleid uit de schending van de artikelen 158 en 207 van de wet van 18 juni 1869 over de rechterlijke inrichting, 2 van het decreet van 20 juli 1831, 127 van de Grond-wet,

doordat, volgens het zittingsblad van de openbare zitting van 26 juli 1957 waarop het bestreden vonnis werd uitgesproken en volgens de meldingen van dit vonnis, de heer Snellings, 32 jaar, bediende ter griffie, als dienstdoende griffier fungeerde « na eedaflegging volgens de wet », dan wanneer die laatste melding niet toelaat na te gaan of er aanleiding was tot het assumeren van een griffier en of deze bedoelde persoon

de door de wet voor de openbare ambtenaars voorge-schreven eed heeft afgelegd, zodat het vonnis, bij gebrek aan voldoende vaststelling van de regelmatige samenstelling van de rechtbank, nietig is :

Overwegende dat noch het bestreden vonnis noch het proces-verbaal van de zitting waarop het geveld werd, melding maken van de omstandigheden waarin de heer Snellings werd geassumeerd om als griffier op de terechtzitting van 26 juli 1957 te fungeren en dat uit de meldingen van die akten alleen blijkt dat « Snellings, 32 jaar, bediende ter griffie, dienstdoende griffier was, na eedaflegging volgens de wet »;

Overwegende dat zodanige melding niet toelaat na te gaan of de door hem afgelegde eed degene is die aan de openbare ambtenaren wordt opgelegd;

Overwegende dat de samenstelling van de rechts-colleges van openbare orde zijnde, de regelmatigheid van het assumeren van een persoon als griffier uit de meldingen moet blijken van de authentieke beschei-den die, overeenkomstig de wet, die samenstelling vaststellen, namelijk, in onderhavig geval, uit de meldingen van de rechterlijke beslissing zelf, gebeur-lijk aangevuld door deze van het proces-verbaal van de terechtzitting;

Waaruit volgt dat de aangehaalde wetsbepalingen geschonden werden;

2. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissingen gewezen over de door de naamloze ven-nootschap « De Vrede », Gaillard Maurice en de Onder-linge Maatschappij der Openbare Besturen tegen aanlegger ingestelde burgerlijke vorderingen :

Overwegende dat de verbreking van de beslissing gewezen over de publieke vordering de verbreking medebrengt van de beslissingen gewezen over de tegen aanlegger ingestelde burgerlijke vorderingen, die het gevolg ervan zijn;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis in zover het uit-spraak heeft gedaan over de publieke vordering ten laste van aanlegger, over de tegen hem door de naamloze vennootschap « De Vrede », Gaillard Maurice en de onderlinge maatschappij der openbare besturen ingestelde burgerlijke vorderingen en over de kosten van die vorderingen;

Beveelt dat van onderhavig arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Laat de Staat de kosten ten laste;

Verwijst de zaak alzo beperkt naar de correctionele rechtbank te Hasselt, zetelende in hoger beroep.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 13 mei 1957.

Voorzitter : M. Huybrechts.
Raadsheer-verslaggever : M. Rutsaert.
Advocaat-Generaal : M. Depelchin.

Strafvordering. — Assisenhof. — De voorzitter mag de kamer van beraadslaging der jury niet betreden zonder vergezeld te zijn van de beschuldigde. — Substantiële rechtsvorm.

Art. 343 Sv., gewijzigd bij de wet van 14 juli 1931, schrijft voor, dat de voorzitter, indien hij door het hoofd der jury geroepen is, in de kamer van beraadslaging der jury niet zal binnentreden, tenzij vergezeld o.a. van de beschuldigde.

Dit voorschrift betreft een substantiële rechtsvorm, die ten doel heeft het tegensprekelijk karakter van de debatten te verzekeren bij een incident van de rechtspleging, dat de uitspraak van de jury zou kunnen beïnvloeden.

Bosman J.

Over het middel van ambtswege : schending van artikel 343 van het Wetboek van Strafvordering gewijzigd door het enig artikel van de wet van 14 juli 1931;

Overwegende dat, volgens de meldingen van het proces-verbaal der terechtzitting van 13 maart 1957 van het Hof van Assisen der provincie Oost-Vlaanderen, tijdens de beraadslaging der jury de voorzitter schriftelijk verwittigd werd, door tussenkomst van de hoofdman van de rijkswacht, dat hij door de hoofdman van de jury geroepen werd omdat de jury hem wenste te raadplegen;

Overwegende dat de voorzitter vergezeld van het openbaar ministerie, de raadsleden van de beschuldigten en de griffier zich naar de beraadslagingskamer van de jury heeft begeven; dat, na het verstreken door de voorzitter van de nodige uitleg nopens het gevraagde met betrekking tot het aanbrengen van de uitslag der stemming op de vragenlijst, de voorzitter, het openbaar ministerie, de raadsleden van de beschuldigten en de griffier zich uit de kamer der beraadslaging van de jury hebben teruggetrokken;

Overwegende dat uit geen stuk waarop het Hof acht vermag te slaan blijkt dat de voorzitter vergezeld was van aanlegger, of dat deze laatste het recht de voorzitter te vergezellen zou verzaakt hebben;

Overwegende dat de in het middel aangehaalde wetsbepaling voorziet dat de voorzitter, indien hij door de hoofdman van de jury geroepen wordt, in de Kamer der beraadslaging van de jury niet zal binnentreden tenzij tevens vergezeld van de beschuldigde; dat dit voorschrift een substantiële rechtsvorm betreft, die tot doel heeft de tegenspraak der debatten te verzekeren bij een incident van de rechtspleging, dat de uitspraak van de jury kan beïnvloeden;

Overwegende dat het bestreden arrest de in het middel bedoelde wetsbepaling derhalve geschonden heeft;

Om deze redenen :

Verbreekt het bestreden arrest in zover het uitspraak doet jegens aanlegger;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Legt de kosten ten laste van de Staat;
Verwijst de alzo beperkte zaak naar het Hof van Assisen der provincie West-Vlaanderen.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 30 juni 1958.

Voorzitter : M. Vranckx.
Raadsheren : M.M. Mast en Buch.
Auditeur : M. Depont.

Buitengewone schade. — Vraag om advies, art. 7 § 1. — Schade veroorzaakt door verzuim een maatregel te nemen. — Gunstig advies.

Wanneer de administratie verschillende malen erkend heeft dat een beambte in dienst der posterijen, gezien de belangrijkheid der functies die hij uitoefent, in billijkheid zou dienen gelijkgesteld te worden met beambte die een hogere wedde geniet, doch de administratie, niettegenstaande allerlei beloften, verzuimt de beloofde maatregel van gelijkstelling te nemen, is de benadeelde beambte, bij zijn opruststelling, gerechtigd een vergoeding voor buitengewone schade te vragen.

Dergelijk advies tot het verlenen van een buitengewone schadevergoeding kan door de Raad van State verleend worden, zowel naar aanleiding van een genomen maatregel als naar aanleiding van het verzuim der administratie een door haar als billijk erkende maatregel te nemen.

Vermeulen t/ Minister van Verkeerswezen.

Arrest Nr 6448.

Overwegende dat verzoeker op grond van artikel 7, § 1, van de wet van 23 december 1946 aan de Raad van State vraagt advies te geven over de buitengewone schade welke voor hem is ontstaan uit het feit dat hem, als hoofd van het sorteercentrum tweede klasse Kortrijk X, de weddeschaal E/bis niet wordt toegekend; dat hij deze buitengewone schade op 161.490 fr. raamt;

Overwegende dat aan de gelijkstelling van de geldelijke loopbaan van de onderbureaucheefs en van de postontvangers tweede klasse een einde werd gemaakt door het besluit van de Regent van 5 september 1946 houdende het organiek kader en de weddeschalen van het ministerie van Verkeerswezen, en door het koninklijk besluit van 27 januari 1954; dat verzoeker, als onderbureauchef bij het bestuur der posterijen, op 16 augustus 1951 aan de tegenpartij vroeg dat, gelet op de feitelijke toestand van het sorteercentrum Kortrijk X, hem als hoofd van dit centrum een gunstigere klassificatie zou worden gegeven en de gelijkstelling vroeg van zijn ambt met dat van postontvanger tweede klasse of adjunct-postontvanger eerste klasse; dat de gewestelijke directeur op 26 september 1951 en de directeur van bestuur op 21 november 1951, oordeelden dat de onderbureaucheefs, leiders van sorteerkantoren, dienden gelijkgesteld te worden met de postontvangers tweede klasse; dat aan verzoeker op 17 februari 1953 werd medegedeeld dat « in het voorstel tot wijziging van het organiek kader, de gelijk-

stelling van de graad van dienstleider der sorteerkantoren tweede klasse met deze van adjunct-postontvanger eerste klasse werd voorzien»; dat verzoeker aandrang en dat telkens een gunstige oplossing in het vooruitzicht werd gesteld; dat de Raad van State een vraag om advies op grond van artikel 7, § 1, van de wet van 23 december 1946 bij advies d.d. 24 januari 1956 afwees om reden dat verzoeker, vooraleer zich tot de Raad van State te wenden, de uitbetaling van een bepaalde som als vergoeding aan het bestuur niet had gevraagd; dat verzoeker bij schrijven d.d. 29 februari 1956 een aanvraag richtte tot de Minister van Verkeerswezen, waarbij hij voor ieder van de dienstjaren van 1951 tot en met 1956 een vergoeding voor buitengewone schade vroeg, waarvan hij het bedrag bepaalde; dat hij voorhiel dat krachtens het koninklijk besluit van 27 januari 1954 er rekening wordt gehouden met de belangrijkheid van de functie om de schalen te bepalen verbonden aan de bijzondere graden van het Ministerie van Verkeerswezen; dat volgens hem de functie die hij te Kortrijk X bekleedde, even zo belangrijk was als die van een adjunct-postontvanger eerste klasse; dat op 30 maart 1956 de directeur-generaal aan de Minister liet weten dat «het bestuur der posterijen de gegrondheid van de aanvraag van belanghebbende inzag en beslist had deze kwestie te begrijpen in het voorstel tot wijziging van het organiek kader van het bestuur der posterijen», dat «de beslissing aangaande de aanpassing van het kader dient afgewacht» doch dat, «moest de Minister oordelen dat het onderwerpelijk geval afzonderlijk zou dienen behandeld, een dergelijk voorstel ingediend zou kunnen worden»; dat de secretaris-generaal op 13 april 1956 liet weten dat hij in principe geen bezwaar had tegen dit laatste voorstel; dat verzoeker nochtans geen voldoening bekam en hij op 1 oktober 1956 op rust werd gesteld;

Overwegende dat de tegenpartij laat gelden dat de vraag om advies geen voorwerp heeft daar de inhouding van de Staat een beslissing te nemen, geen aanleiding kan geven tot het verlenen van een advies door de Raad van State bij toepassing van artikel 7, § 1, van de wet van 23 december 1946;

Overwegende dat in de zin van artikel 7, § 1, een buitengewone schade kan ontstaan niet alleen uit een genomen maatregel maar ook uit het verzuim een maatregel te nemen;

Overwegende dat de tegenpartij ook doet gelden dat, indien verzoeker meent recht te hebben op een bepaald barema, hij zich tot de gewone rechtbank dient te wenden en de Raad van State derhalve ter zake niet bevoegd is;

Overwegende dat verzoeker niet beweert recht te hebben op een ander barema dan hetgeen hij geniet; dat hij voorhoudt dat bij toepassing van de door de tegenpartij aangenomen beginselen voor de vaststelling der bezoldigingen, en gelet op de bijzondere toestand van het sorteerkantoor Kortrijk X die door de tegenpartij wordt erkend, het billijk zou zijn de gevraagde gelijkstelling te verwezenlijken van zijn bezoldigingsbarema met dat van een adjunct-postontvanger eerste klasse;

Overwegende dat verzoeker zich in een uitzonderlijk geval bevindt dat alleen betrekking heeft op de toestand bij een bepaald sorteerkantoor; dat de tegenpartij niet ontkent dat zij over de vraag van verzoeker steeds gunstig heeft geadviseerd omdat zij oordeelde dat het sorteerkantoor Kortrijk X in belangrijkheid minstens met een postontvangerij tweede klasse diende gelijkgesteld te worden; dat het door verzoeker ingeroepen nadeel voor hem definitief is

geworden ingevolge zijn opruststelling; dat uit het geheel van deze elementen voor verzoeker een buitengewone schade is ontstaan in de zin van artikel 7, § 1;

Overwegende dat het billijk is aan verzoeker een vergoeding van 40.000 fr. toe te kennen voor de stoffelijke schade welke hij door het optreden van de tegenpartij te zijnen opzichte heeft opgelopen;

Adviseert :

— dat het billijk is aan verzoeker ten titel van herstelvergoeding een som van 40.000 fr. toe te kennen;

— dat de kosten ten bedrage van 750 fr. ten laste van de tegenpartij zouden worden gelegd.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9e Kamer. — 1 maart 1958.

Voorzitter : M. Malgaud.

Raadsheren : M.M. Liard en Elleboudt.

Advocaat-generaal : M. Cerckel.

Advocaten : Mrs Truyens en A. Diercxsens (Antw.)

Wegverkeer. — Toepassing van art. 25/5 van het verkeersreglement.

Op een kruispunt, waar het verkeer, noch door een bevoegd persoon, noch door middel van verkeerslichten geregeld wordt, mag de autobestuurder, die een daarop uitlopende weg inslaat, deze slechts inrijden, zo hij zulks kan doen zonder gevaar voor de voetganger, die de weg oversteeft (art. 25, 5e lid van het verkeersreglement).

Van Rossem t/ Casteels.

Gezien, in regelmatige uitgifte, het vonnis dd. 28 maart 1957, der Rechtbank van eerste Aanleg te Antwerpen, en de akte van beroep.

Overwegende dat het beroep, regelmatig naar vorm binnen de wettelijke termijn, werd aangetekend.

Overwegende dat uit de bestanddelen der zaak blijkt, dat op 27 februari 1956, rond 21.20 uur, appellant de Geuzenstraat, op korte afstand van de Marnixplaats, overstak, komende van uit de Lambermontstraat en zich begevende naar de Scheldestraat.

Dat hij werd omvergeworpen door de wagen van Casteels, René, welke, uit De Vriërestraat gereden komende, recht en dan links had gezwenkt rond het monument van de Marnixplaats.

Dat kort vóór het ongeval, geïntimeerde opnieuw rechts had gezwenkt om de Marnixplaats te verlaten en de Geuzenstraat in te rijden.

Overwegende dat de 11 meter lange remsporen op de sneeuw, alsmede de beschadiging van het linker voorste van het voertuig uitwijzen, dat de aanrijding op het rechtergedeelte van de rijweg zich voordeed. Dat bovendien uit de getuigenis van Roberty volgt dat appellant reeds met het oversteken van de Geuzenstraat was begonnen, toen geïntimeerde die straat is binnengereden.

Dat ten slotte uit niets blijkt, dat appellant onverwacht op zijn stappen zou teruggekomen zijn.

Overwegende dat in het midden van de Marnixplaats een massief monument staat, hetwelk voor de gebrui-

kers van de De Vriërestraat, alsmede voor deze van de Geuzenstraat, het zicht belemmert.

Overwegend dat het draaiend verkeer op de Marnix-plaats voorgeschreven is. Dat de ruimte zodus een openbare weg uitmaakt onderscheiden van de andere rijwegen, met het gevolg dat zij achtereenvolgende kruispunten vormt, waar zij zich aansluit met de straten, die er in uitmonden.

Overwegende dat op de kruising waar de Marnix-plaats en de Geuzenstraat samenlopen, het verkeer niet geregeld wordt door een bevoegd persoon, of door middel van verkeerslichten. Dat derhalve geïntimeerde gehouden was, indien hij de Geuzenstraat wou inslaan, deze slechts in te rijden, zo hij zulks kon doen zonder gevaar voor de voetganger die de weg overstak (art 25 alinea van het K.B. van 8 april 1954),

Overwegende dat in onderhavig geval vaststaat dat appellant verrast werd, wanneer hij de Geuzenstraat overstak. Dat bovendien geen element voorhanden is waaruit zou blijken dat hij, alvorens de stoep af te stappen, zou gezien hebben dat geïntimeerde de Geuzenstraat ging inslaan. Dat er zodus aanleiding bestaat de volle verantwoordelijkheid van het gebeurde ten laste van geïntimeerde te leggen.

Overwegende dat uit het geneeskundig attest dd. 12 januari 1957, uitgaande van Dokter Van Geertruyden, blijkt, dat appellant volledig onbekwaam tot werken is gebleven van 27 februari 1956 tot 1 december 1956 — 50% werkonbekwaam is geweest gedurende drie maanden en met een bestendige onbekwaamheid van 18% behept zal blijven.

Overwegende dat dit attest van Dokter Van Geertruyden — handelend niet als privaats geneesheer van appellant, maar ten titel van geneesheer van het Sint-Elisabeth Gasthuis — afhangende van de Commissie van Openbare Onderstand van Antwerpen, — ten genoegen van recht de schadelijke gevolgen van het ongeval bewijst.

Overwegende dat appellant 76 jaar oud was op het ogenblik der feiten. Dat hij het bedrag van zijn beroepsinkomsten niet bewijst, maar eenvoudig aanhaalt dat hij een kleine handelszaak uitbaatte (wat niet betwist wordt) en zekere werken als electricier uitvoerde.

Overwegende dat er aanleiding bestaat zijn morele en materiële schade te herstellen «ex aequo et bono», door het toekennen van een globale vergoeding.

Dat een som van 75.000 frank billijk voorkomt, er in begrepen de loop van de vergoedende intresten.

Overwegende dat de Commissie van Openbare Onderstand van Antwerpen een som van 47.417 frank vordert. Dat het bestaan van die schuld in hoofde van appellant volstaat om zijn eis tot betaling van voormelde som te verrechtvaardigen.

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op art. 24 der Wet van 15 juni 1935.

Alle andere besluiten verwerpende.

Rechtsprekende op tegenspraak :

ontvangt het beroep;

verklaart het gegrond. Doet het bestreden vonnis te niet.

Hervormende :

Veroordeelt geïntimeerde om te betalen aan appellant :

1. een som van 47.417 frank. voor geneeskundige zorgen;

2. een som van 75.000 fr. voor morele en materiële schade.

Verwijst geïntimeerde in de gerechtelijke intresten en in de kosten van beide instanties.

Verleent akte aan appellant van zijn voorbehoud voor de toekomst.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 19 juni 1958.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Beeckman.

Advocaat-generaal : M. Matthys.

Advocaten : Mrs Dutordoir

en Desagher (loco Mr Vanassche).

Ongeval. — Terugbetaling aan de verzekeraar - wet van de aan het slachtoffer van een ongeval, tevens arbeidsongeval, uitbetaalde gemeenrechtelijke vergoedingen wegens stoffelijke schade. — Geen terugvordering van gerechtskosten.

Bijaldien de verzekeraar-wet reeds wettelijk gesubrogeerd was in de rechten van het bedrijfshoofd en het slachtoffer, kon de vordering van de verzekeraar-wet tot terugbetaling niet vrijdeld worden door een afstand vanwege het slachtoffer, dat niet het recht had de verzekeraar te verbinden.

De verzekeraar-wet kan niet terugvorderen de gerechtskosten van het afzonderlijk geding met het slachtoffer.

De wet van 20 maart 1948 voegt immers aan de op 28 september 1932 gecoördineerde wetten een bepaling toe, dat, behalve wanneer de eis roekeloos en plagend is, de kosten van alle vorderingen, steunend op deze wet, ten laste vallen van het bedrijfshoofd of zijn verzekeraar.

Deze bepaling is van openbare orde.

J. Toussein en de N.V. «Toussein»
t/ N.V. La Foncière

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Gent, tweede Kamer, op 11 januari 1957;

Overwegende dat zowel het oorspronkelijk als het incidenteel beroep tijdig en regelmatig zijn ingesteld,

Nopens de ontvankelijkheid der vordering :

Overwegende dat appellanten, onderscheidenlijk als verantwoordelijke derde van het arbeidsongeval en als burgerlijk aansprakelijke partij, voor slot van rekening, aan het slachtoffer mindere vergoedingen hebben uitgekeerd dan deze verschuldigd krachtens de wetgeving in zake arbeidsongevallen; dat achteraf, de uitbetaling dezer forfaitaire vergoedingen van overheidsweg werd bevolen en de geïntimeerde, verzekeraar-wet, dan ook het tekort schuldig bleef;

Overwegende dat de verzekeraar-wet, — die bij een arbeidsongeval voor de werkgever de forfaitaire vergoedingen betaalt —, in de rechten treedt van het slachtoffer en de terugbetaling kan eisen tegen de verantwoordelijke derde, ten belope der gemeenrechtelijke vergoedingen wegens stoffelijke schade;

Overwegende dat appellanten, steunend op de transactie met het slachtoffer afgesloten, iedere subrogatoire vordering in hoofde van geïntimeerde ontkenden; dat, anderzijds, over de schuld ener bijkomende vergoeding zekerheid of minstens een ernstig vermoeden bestond, zodat zij een onmiddellijk en zeker belang had

om de betwisting aan de rechter voor te leggen, al was het onder vorm van een eis tot terugkering van een bedrag dat voorlopig geschat werd op 500.000 fr. en nog niet uitbetaald was;

Overwegende dat dienvolgens het vonnis a quo, om beweegredenen die het Hof overneemt, terecht de vordering van geïntimeerde ontvankelijk heeft verklaard;

Ten gronde :

Overwegende dat geïntimeerde, in hare hoedanigheid van verzekeraar-wet, dd. 8 maart 1957 in graad van beroep veroordeeld werd om, hoofdens het arbeidsongeval, aan het slachtoffer een bijkomende vergoeding te betalen van 97.945 fr., meer de gerechtelijke interesten vanaf 3 december 1955; dat tot tenuitvoerlegging dezer beslissing overgegaan werd;

Overwegende dat gezegd vonnis tegen appellanten gemeen verklaard werd en ten hunnen opzichte althans gezag van gewijsde heeft; dat dienvolgens hun opwerpingen betreffende de homologatie der dading, de eventuele herziening van de graad der werkonbekwaamheid of het storten van een rentekapitaal zonder enig nut zijn;

Overwegende dat tevergeefs wordt aangevoerd dat het slachtoffer tegenover de verantwoordelijke derde al zijn rechten door de transactie heeft uitgeput, zodat, gelet op het subrogatoir karakter der vordering van de verzekeraar-wet, de geïntimeerde aan de appellanten niets meer terug te vragen heeft;

dat bijaldien de verzekeraar-wet, reeds wettelijk gesubrogeerd was in de rechten van het bedrijfshoofd en het slachtoffer, de vordering in terugbetaling van geïntimeerde niet kon vrijdeld worden door een afstand van hetzelfde slachtoffer, dat het recht niet bezat om geïntimeerde te verbinden (Verbr. 21 november 1955, R.G.A.R. 1957, p. 5874 en nota);

Overwegende dat appellanten geenszins beweren en het ook niet bewezen is, dat de vergoedingen waarop het slachtoffer van het arbeidsongeval, wegens stoffelijke schade en volgens het gemeen recht, tegen de verantwoordelijke derde aanspraak kon maken, minder zijn dan deze verschuldigd en uitbetaald op basis der wetgeving in zake arbeidsongevallen;

Overwegende dat dienvolgens de eerste rechter terecht geoordeeld heeft, dat appellanten gehouden zijn aan geïntimeerde de sommen terug uit te keren die mochten nodig zijn, om, met toevoeging der schade-loosstelling bij transactie bepaald, het totaal bedrag der forfaitaire vergoedingen te vormen;

Overwegende dat, in de loop dezer rechtspleging, de bij te passen vergoeding door de bevoegde rechter definitief werd vastgesteld op 97.945 fr.;

Overwegende dat aldus het incidenteel beroep, waarbij geïntimeerde vraagt dat appellanten zouden veroordeeld worden tot de terugbetaling van gezegd bedrag, gegrond voorkomt;

dat nochtans geïntimeerde de gerechtskosten van het afzonderlijk geding met het slachtoffer ten onrechte van appellanten terugvordert;

Overwegende immers dat de wet van 20 maart 1948 aan de op 28 september 1931 samengeschiede wetten een bepaling toevoegt, welke luidt : « behalve wanneer de eis roekeloos en plagend is, vallen de kosten van alle vorderingen gesteund op deze wet ten laste van het bedrijfshoofd of dezes verzekeraar »;

dat deze bepaling van openbare orde is en aldus geïntimeerde rechtmatig tot de gerechtskosten veroordeeld werd (Verbr. 26 maart 1953, R.W. 1953-54, col. 365);

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935,

Alle andere en meeromvattende besluiten als ongegrond verwerpend,

Ontvangt het oorspronkelijk en het incidenteel beroep, verklaart het eerste ongegrond en het tweede gedeeltelijk gegrond; dienvolgens bevestigt het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen en, het aanvullend, veroordeelt appellanten om aan geïntimeerde te betalen de som van 97.945 fr. vermeerderd met de gerechtelijke rente vanaf 3 december 1955, zoals bepaald in het vonnis dd. 8 maart 1957;

Veroordeelt appellanten tot de vier vijfden en geïntimeerde tot het overige vijfde der kosten van de aanleg;

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 13 november 1957.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Vanparijs.

Advocaat-generaal : M. De Hoon.

Advocaten : Mrs Otten en De Brouwer.

Hoger beroep. — Faillissement. — Niet-ontvankelijkheid.

Het meer dan vijftien dagen na de betekening van het bestreden vonnis ingestelde hoger beroep is niet ontvankelijk, indien het geschil zijn oorsprong vindt in een faillissement en zonder faillietverklaring niet had kunnen bestaan.

N.V. Sogramobili t/ De Brouwer.

Gezien de stukken, o.m. de uitgifte van het aangevochten vonnis, verleend door de Rechtbank van Koophandel te Aalst op 6 mei 1955;

Overwegende dat geïntimeerde de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep opwerpt op grond van artikel 465, eerste lid, van de faillissementswet;

Overwegende dat het aangevochten vonnis betekend werd aan appellante op 29 juli 1955 en dat het hoger beroep dagtekent van 15 september 1955;

Overwegende dat de vordering van appellante strekt tot aanvaarding van haar schuldvordering in het bevoorrecht passief van het faillissement van Blancaert, terwijl anderzijds de curator de afwijzing vraagt van deze eis met aanneming van de schuldvordering van appellante in het chirographair passief;

Overwegende dat dit geschil zijn oorsprong vindt in de staat van faillissement zelf en zonder faillietverklaring niet had kunnen bestaan;

dat, waar appellante blijkbaar haar zo beweerd voorrecht slechts kan steunen op een verkoop mits voorbehoud van eigendom of nog op artikel 20, 5 van de hypotheekwet en waar ingevolge de staat van faillissement dit voorrecht of voordeel telkens vervalt, de faillietverklaring een beslissende invloed uitoefent op de oplossing van het geschil;

Overwegende dat, zelfs indien appellante haar vordering liet voorkomen als een terugvordering wegens bewaargeving dan nog deze revindicatie in het bijzonder gereguleerd werd met het oog op het faillissement in artikel 567 van de Faillissementswet,

zodat het geschil ook ten dien aanzien voortspruit uit de faillietverklaring (vgl. Fredericq, Droit Comm. Belge, VIII, n° 478);

dat dit besluit zich des te meer opdringt daar de N.V. Sogramobili in haar besluiten vóór de eerste rechter de prijs van de zobeweerd in bewaring gegeven goederen terugvordert;

Overwegende dat de curator tegen de N.V. Sogramobili een wedereis instelde omdat deze door haar verzet tegen de verkoop van de onder pandbeslag gelegde goederen, schade had berokkend aan de massa van de schuldeisers, en namelijk schulden had doen ontstaan ten nadele van de massa in de vorm van huurgelden, opgevorderd wegens niet ontruimen van de lokalen tot aan de verkoop van die goederen, en gerechtskosten, veroorzaakt aan de curator door het verzet;

Overwegende dat de curator in dit geschil uitsluitend optreedt als vertegenwoordiger van de massa en wegens schade, ontstaan na de faillietverklaring, ten nadele van de massa;

dat appellante daarenboven in haar verweer midde len inroept welke rechtstreeks in verband staan met het faillissement;

dat zij meer bepaald voorhoudt dat geen schade doch integendeel verrijking ontstond voor de massa, vermits door haar verzet de huiseigenaar, die pandbeslag gelegd had op de meubelen, verhinderd werd deze vóór de faillietverklaring te verkopen, zodat — waar dadelijk na het verzet het faillissement werd uitgesproken — de massa in het bezit kwam van roerende goederen, welke zonder het verzet en zonder het faillissement ofwel ten goede kwamen aan de huiseigenaar ofwel aan appellante, de bewaargeefster van die voorwerpen;

dat derhalve ook ten aanzien van het verweer van de N.V. Sogramobili de staat van faillissement een juridische invloed uitoefent op de oplossing van het geschil;

Overwegende dat derhalve ook dit geschil zijn oorsprong vindt in het faillissement;

Overwegende dat, waar de beroepsakte dagtekent van meer dan 15 dagen na de betekening van het aangevochten vonnis, ingevolge artikel 465, eerste lid, van de faillissementswet tot de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep dient besloten te worden;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 25 juni 1935;

Gehoord de heer advocaat-generaal de Hoon in zijn grotendeels eensluidend advies;

Alle andere of strijdige besluiten als niet gegrond verwerpend;

Verklaart het hoger beroep niet ontvankelijk;

Verwijst appellante in de kosten van de aanleg.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

3 november 1958.

Voorzitter : M. J. Rollier.

Rechters : M.M. Maffei en Marijns.

O.M. : M. Mathijs, subst. Proc. des Konings.

Advocaten : Mrs E. Van Dessel en J. Maillet.

Arbeidsongeval. — Landbouwonderneming. — Bieten-oogst. — Niet voortdurend bedrijf. — Toepassing art. 6 lid 3, samengeordende wetten op de arbeidsongevallen.

Al is een landbouwonderneming een voortdurend bedrijf, toch omvat het werkzaamheden gebonden aan welbepaalde tijdstippen en seizoenen van het jaar zoals de oogst die als afzonderlijke, nietvoortdurende onderneming, dienen beschouwd te worden.

In dergelijke gevallen, in casu bietenoogst, waarvoor bijzondere tijdelijke werklieden worden aange- worven dient het basisloon van het slachtoffer van een arbeidsongeval berekend volgens art. 6, lid 3 van de samengeordende wetten op de arbeidsongevallen.

A.B.B. t/ R. Rottier.

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;

Gezien de stukken, waaronder het vonnis van de heer Vrederechter van het kanton Beveren-Waas dd. 15 maart 1958, in regelmatige uitgifte voorgebracht, waartegen de N.V. «A.B.B.B.» tijdig en regelmatig in beroep is gekomen en waartegen R. Rottier van zijn kant incidenteel beroep instelt;

De Rechtbank ontvangt deze beide beroepen en erover beslissende;

Overwegende dat bij vonnis a quo de eerste Rechter de N.V. «A.B.B.» veroordeeld heeft om, in haar hoedanigheid van verzekeraarster-wet, aan René Rottier, die op 30-9-1955 te Doel het slachtoffer was van een arbeidsongeval, de vergoedingen uit te keren zoals wettelijk voorzien inzake arbeidsongevallenvergoeding en zulks o.m. op grond van een basisloon van 93.600 frank per jaar;

Overwegende dat de enige tussen partijen overblijvende betwisting betrekking heeft op voormeld basisloon, waarvan het vooropgesteld bedrag echter door beide partijen betwist wordt;

Overwegende dat zekere Louis Van Mol, die een landbouwonderneming uitbaat in de Prosperpolder te Doel, René Rottier slechts aangenomen had voor een welbepaald werk, nl. de bietenoogst; dat het arbeidsongeval plaats greep wanneer R. Rottier aan deze bietenoogst sedert één dag werkzaam was;

Overwegende dat een landbouwonderneming wel een voortdurend bedrijf is waar gans het jaar gewerkt wordt (Delaruwière et Namèche, 1947 nr 324 bl. 374 met referenties; De Biseau de Hauteville nr 1938 bl. 177 met referenties) dat men echter de werkzaamheden van zekere welbepaalde tijdstippen en seizoenen van het jaar, zoals de oogst, als een afzonderlijke, niet voortdurende onderneming dient te beschouwen (Delaruwière et Namèche nr 324 bl. 374 alsook nr 330 bl. 378; Rb. Tongeren 22-7-1913 Rev. Acc. Trav. 1914 p. 109; J.J.P. 1914 p. 551); dat natuurlijk de bietenoogst, waarvoor bijzondere tijdelijke werklieden aangeworven worden, met de gewone oogst dient gelijkgesteld; dat in soortgelijk geval artikel 6 alinea 3 der samengeordende wetten op de arbeidsongevallenvergoeding dient toegepast ten einde het basisloon van

het slachtoffer te bepalen (Delaruwière et Namèche nr 330 bl. 378) dat, in strijd met de zienswijze van de eerste Rechter en van geïntimeerde, noch artikel 6 alinea 5 noch artikel 6 alinea 9 terzake toepassing vinden;

Overwegende dat, in deze voorwaarden, het basisloon van het slachtoffer beantwoordt aan het door beroepster vooropgesteld bedrag groot 16.198 fr.;

Om deze redenen :

De Rechtbank, zetelende in graad van beroep, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, verwerpt het tegenberoep als ongegrond, verklaart het beroep gegrond, dienvolgens het vonnis a quo wijzigende en doende wat de eerste Rechter had behoren te doen, zegt voor recht dat het basisloon, op grond waarvan de aan geïntimeerde ten goede komende vergoeding dient berekend, bepaald wordt op 16.198 fr.;

Bevestigt voor het overige het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen;

En gelet op de wet van 20-3-1948 enig artikel, veroordeelt appellant tot de kosten dezer instantie, begroot op taksaat.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

29 mei 1958.

Voorzitter : M. Driessen.

Rechters : M.M. Winants en Alsteens.

Advocaten : Mrs Van Lierde (loco De Vocht)
en Meulemans (loco Dobbelsteen).

Onderhouds- en opvoedingsplicht van de vader jegens zijn meerderjarige zoon (student).

De verplichting van de vader bij te dragen in de kosten van de opvoeding van zijn zoon houdt niet op bij diens meerderjarigheid. De grond van die verplichting is inderdaad niet de ouderlijke macht, die met het meerderjarig worden van de zoon heeft opgehouden, doch de afstamming, die steeds blijft voortbestaan.

Wanneer de ouders hun zoon hogere studies hebben laten aanvangen, zijn zij er toe gehouden deze te bekostigen, zelfs na zijn meerderjarig worden. Het vroeger laakbaar gedrag van zijn zoon ontslaat de vader niet van zijn verplichting bij te dragen in de kosten van zijn onderhoud en opvoeding. Inzake recht op onderhoud en opvoeding bestaat geen grond van onwaardigheid.

Henault A. t/ Henault P.

Gezien de stukken van het geding, namelijk de regelmatige expeditie van het bestreden vonnis, uitgesproken de drie en twintig november 1900 zeven en vijftig door de heer Vrederechter van het kanton Tongeren;

Overwegende dat het hoofdzakelijk beroep, bij deurwaardersexploot, en het incidenteel beroep, bij besluiten, tegen voormeld vonnis aangetekend, ontvankelijk zijn;

Overwegende dat beroepene, die op 19 februari 1957 meerderjarig geworden is, aan zijn vader — beroeper — een som van 3.000 fr. per maand vraagt, als bijdrage tot de kosten van zijn onderhoud en opvoeding;

Overwegende dat de vordering van beroepene ge-

grond is, wat betreft de kosten van onderhoud, zowel op art. 203 als op art. 205, 1 en 207 van het burg. wetb., en, wat betreft de kosten van opvoeding, op voormeld art. 203 alleen;

Overwegende dat beroeper ten onrechte opwerpt dat zijn verplichting bij te dragen in de kosten van opvoeding van beroepene opgehouden heeft met diens meerderjarigheid; dat, inderdaad, de grondslag van die verplichting niet de ouderlijke macht is — die sedert beroepene's meerderjarigheid opgehouden heeft te bestaan, maar wel de afstamming — die steeds voortbestaat;

Overwegende trouwens dat beroepene thans nog student is, precies omdat zijn ouders (of zijn moeder aan wie het bewakingsrecht over hem was toevertrouwd, ingevolge de tussen de ouders, bij hun echtscheiding door onderlinge toestemming, gesloten overeenkomst) hem, tijdens zijn minderjarigheid, niet derwijze opgevoed hebben dat hij thans in staat zou zijn zelf in zijn onderhoud te voorzien; dat wanneer de ouders hogere studies door hun zoon hebben laten ondernemen, zij gehouden zijn deze te bekostigen zelfs na zijn meerderjarigheid; dat zo zij het inzicht hebben geen kosten meer voor de opvoeding van hun zoon uit te geven na diens meerderjarigheid, zij er voor moeten zorgen dat hij, zodra meerderjarig, in staat zou zijn zelf in zijn onderhoud te voorzien (bij voorbeeld, door hem een stiel aan te leren);

Overwegende dat beroeper ook ten onrechte opwerpt, dat het vorig laakbaar gedrag van zijn zoon hem ontslaat van zijn verplichting bij te dragen in de kosten van zijn onderhoud en opvoeding; dat er, in zake recht op onderhoud en opvoeding, geen oorzaak van onwaardigheid bestaat; dat beroepene, overigens, thans regelmatig studeert en zeer goede uitslagen behaalt;

Overwegende dat op beroepers aanbod om zijn zoon bij zich te nemen door de Rechtbank niet kan ingegaan worden, daar beroepene, moest hij zijn intrek bij zijn vader nemen, in de onmogelijkheid zou verkeren de studies, die hij te Brussel begonnen heeft, voort te zetten;

Overwegende dat rekening gehouden met de sociale rang van partijen, de voor onderhoud en opvoeding van beroepene nodige som, de bijdrage van beroepene's moeder in de kosten en de inkomsten van beroeper, de door beroeper maandelijks te betalen som door de eerste rechter juist en oordeelkundig op 1.500 Fr. bepaald werd;

Overwegende dat deze maandelijks som echter door beroeper verschuldigd is vanaf 8 Juli 1957 (datum der inleidende dagvaarding);

Gezien art. 2, 30 tot 37 en 55 tot 59 der wet van 15 juni 1955 gewijzigd door de wet van 20 juli 1939;

Om deze redenen :

De Rechtbank, zetelende in graad van beroep, statuerende op tegenspraak;

Verklaart het hoofdzakelijk en het incidenteel beroep ontvankelijk, het eerste ongegrond en het tweede gedeeltelijk gegrond;

Dienvolgens, bevestigt het bestreden vonnis, behalve wat betreft de datum vanaf wanneer de som van 1.500 Fr. per maand door beroeper verschuldigd is; desontrent opnieuw rechtdoende, zegt dat voormelde som verschuldigd is vanaf acht juli 1900 zeven en vijftig;

Veroordeelt beroeper tot de kosten van beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

1e Kamer. — 16 juni 1958.

Voorzitter : M. Kranzen.
 Rechters : M. Périlleux en Strauven.
 Advocaten : Mrs Hubrechts, Koninckx
 en Van Rompaye.

Actio Pauliana. — Beperkende uitlegging van art. 882 B.W. — Vereisten voor de toewijzing van de actio Pauliana.

Daar art. 882 B.W. afwijkt van het gemene recht, moet het beperkend worden uitgelegd, zodat het geen toepassing vindt, wanneer tot de verdeling zo plotseling werd overgegaan, dat de benadeelde niet kon tussenkomen.

Voor de toewijzing van de actio Pauliana moet worden bewezen, dat de bestreden rechtshandeling de schuldeiser heeft benadeeld en dat zij door alle medecontractanten werd verricht met bedrieglijk opzet.

Om de toestand van de schuldeiser in verband met de actio Pauliana te beoordelen moet niet rekening worden gehouden met moeilijk voor beslag vatbare goederen; op liggend geld kan praktisch geen beslag worden gelegd.

De wetenschap, dat de schuldeisers door de handeling worden benadeeld, levert bedrog op.

De grondslag voor de actio Pauliana is een quasi delikt; de schuldeiser kan dus aanspraak maken op vergoeding van de materiële en morele schade, die hij door dit quasi-delikt heeft geleden.

Palmers t/ Joosten en cs.

Overwegende dat eerste verweerder bij vonnis van de Correctionele Rechtbank te Hasselt, van 15 juni 1957, waartegen hij geen beroep insloeg en dat in kracht van gewijsde is getreden, veroordeeld werd aan eiseres te betalen een schadevergoeding, belopende in hoofdsom 646.845 fr., wegens onvrijwillige doding van haar echtgenoot bij een verkeersongeval te Sint-Huibrechts-Lille op 8 februari 1957;

Overwegende dat dit vonnis aan eerste verweerder betekend werd bij exploot van voornoemde deurwaarder, van 27 juni 1957, inhoudende tevens bevel tot betaling, voorafgaande uitvoerend beslag;

Overwegende dat bij deze gelegenheid aan het licht kwam dat op 21 februari 1957 eerste verweerder, welke met zijn zonen, de twee andere verweerders, in onverdeeldheid bezat uit hoofde van het overlijden van hun respectieve echtgenote en moeder, een onroerend goed, verder nader omschreven, en de inboedel ervan, tot de verdeling was overgegaan, door afstand aan zijn twee zonen van het onverdeelde deel dat hij in de goederen bezat; dat de prijs die eerste verweerder hiervoor zou hebben bekomen, zorgvuldig verborgen werd;

Overwegende dat eiseres vordert op grond van artikel 1167 B.W. de vernietiging van de deling door afstand van het onroerend goed, gedaan bij akte voor notaris Croonenberghs te Overpelt, van 21 februari 1957, en van de verdeling van de roerende goederen, bij onderhandse akte van dezelfde datum, welke niet wordt voorgebracht, maar waarvan het bestaan door geen enkele partij schijnt betwist te worden;

Dat eiseres nog vordert dat tweede en derde verweerders niet zouden erkend worden als schuldeisers van hun vader voor de voor de afstand betaalde prijs

van 137.500 fr. en dat de drie verweerders solidair zouden worden veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding van 25.000 fr.;

Overwegende dat verweerders inroepen dat waar eiseres een verdeling aanvult zij zich had moeten schikken naar de bepalingen van artikel 882 B.W.; dat vermits zij zich niet verzet heeft tegen de verdeling zij nu niet de vernietiging ervan kan vragen, nadat de verdeling voltrokken is;

Overwegende dat artikel 882 B.W. voor doel heeft de rust in de families te bewaren; dat derhalve Aubry et Rau aannemen dat waar het zou bewezen zijn dat alle deelgenoten gehandeld hebben met bedrieglijk opzet, de strikte toepassing van voormelde wettelijke geen reden van bestaan zou hebben (Rép. prat. du droit Belge, V° Successions n° 1677);

Overwegende dat, indien deze stelling niet algemeen wordt aangenomen er wel algemeen wordt aangenomen dat, vermits artikel 882 B.W. van het gemeen recht afwijkt, het beperkend moet worden uitgelegd, zodat het geen toepassing vindt, wanneer tot de verdeling zo plotseling werd overgegaan, dat de benadeelde niet kan tussenkomen;

Overwegende dat, waar het ongeval op 8 februari 1957 gebeurde, moet aangenomen worden dat eiseres op 21 februari 1957 nog niet tot volle bezinning was gekomen na de zware materiële en morele slag welke zij kwam te ondergaan; dat verweerders inmiddels het nodig achtten plotseling over te gaan tot een verdeling door eenvoudige afstand van aandeel van juist deze deelgenoot, welke verantwoordelijk werd verklaard voor het ongeval, dan wanneer zij sedert 28 juli 1934, dus sedert drieëntwintig jaar, in onverdeeldheid hadden geleefd en zij ook uiterlijk op dezelfde manier voortleven, het is te zeggen alle drie samen in het bedoelde huis; dat men werkelijk niet inziet hoe eiseres kan weten dat er in die dagen een verdeling zou worden doorgevoerd; dat voor wat verweerders betreft de rechtbank oppermachtig uit de feiten kan afleiden dat er hier gehandeld werd met een bedrieglijke overhaasting tegenover eiseres, al had deze overhaasting ook niet plaats na het overlijden van de decujus; dat het geheel van hoger aangehaalde feiten zulks duidelijk aantoonst, zonder dat er nog tot een bijkomende onderzoeksmaatregel moet worden overgegaan (Rép. prat. du Droit Belge, V° Successions, n° 1685; De Page, t. IX, n° 1124);

Overwegende dat aldus, niettegenstaande het hier gaat om een verdeling, eiseres de actio pauliana kan instellen; dat er derhalve moet worden bewezen dat de aangevallen rechtshandeling schade berokkende aan eiseres en dat deze gesteld werd met bedrieglijk inzicht door alle medekontraktanten;

Overwegende dat verweerders opwerpen dat er geen vermindering van betaalvermogen in hoofde van eerste verweerder ontstond, vermits er enkel een verwisseling van waarde plaats had en geen verarming;

Overwegende dat met zijn aandeel in een huis met inboedel, dat het onderpand van zijn schuldeiseres uitmaakte, af te staan, eerste verweerder zich ogenschijnlijk onvermogen maakte; dat een deel van de rechtspraak terecht aanneemt dat om de toestand van de schuldeiser ter zake de actio pauliana te beoordelen geen rekening moet worden gehouden met moeilijk voor beslag vatbare goederen; dat op liggend geld niet alleen moeilijk maar praktisch geen beslag kan worden gelegd, te meer dat verweerder, zogezegd inwoont bij zijn kinderen, die eigenaars geworden zijn van huis en inboedel, dat op aldus liggend geld nog minder gemakkelijk beslag kan worden gelegd dan op goederen gelegen in het buitenland, die toch algemeen

niet bij het aktief worden geteld; dat het onvermogen van de schuldenaar op redelijke wijze moet worden geïnterpreteerd (Rép. prat. du Droit Belge, V° Successions n°s 1031-1032; De Page, t. III, n° 203 en t. IV n° 1114);

Overwegende dat uit de uit hiervoor aangehaalde feiten overduidelijk blijkt dat eerste verweerder moest weten dat hij eiseres benadeelde; dat immers ter zake de actio pauliana, dit weten volstaat om het bedrog uit te maken; dat uit het geheel der feiten nog blijkt dat niet alleen eerste verweerder maar ook zijn medecontractanten, de bij hem inwonende kinderen, dit moesten weten en diensgevolge hebben gehandeld;

Overwegende dat alhoewel niemand ernstig er aan kan twifelen dat de verdeling van 21 februari 1957 overhaastig werd doorgevoerd omwille van het op 8 februari 1957 plaatsgevonden ongeval er ten overvloede nog moet worden aangestipt dat verweerders er evenmin ernstig aan konden twifelen dat de eerste tenminste gedeeltelijk verantwoordelijk zou worden gesteld voor een ongeval terwijl hij komend uit een private eigendom in botsing kwam met een weggebruiker; dat de waarde van het afgestane deel slechts een deel van het bedrag van de totale schade uitmaakt;

Overwegende dat nog opgeworpen wordt dat eiseres op 21 februari 1957 geen schuldeiseres was van eerste verweerder;

Overwegende dat het echter volstaat dat deze zich onvermogen heeft gemaakt omwille van een schuld, die haar ontstaan gevonden had op 8 februari 1957, waarvan het bedrag nog niet effen en eisbaar was, maar die zeker in een nabije toekomst zou eisbaar worden (Rép. prat. du droit Belge, V° Obligations, n° 1012; De Page, t. III, n°s 226-228);

Overwegende dat verweerder, de broosheid in rechte van hun in feite oneerlijke stelling inziende, subsidiair er toe besluiten dat in geval van vernietiging van de betwiste rechtshandeling, de 2° en 3° verweerder zouden erkend worden als schuldeisers van eerste, voor het bedrag dat zij hun uitbetaalden;

Overwegende dat de bedoelde vernietiging alleen geschiedt ten voordele van de schuldeiseres; dat het dus juist is dat de rechten van de medecontractanten tegenover eerste verweerder blijven bestaan;

Overwegende echter dat uit het feit dat de vernietiging van de bedoelde rechtshandeling alleen geschiedt ten voordele van de schuldeisers, ook volgt dat bij tegeldemaking van het in het patrimonium van eerste verweerder teruggekeerde pand, de opbrengst eerst zal moeten aangewend worden om eiseres te betalen en slechts een gebeurlijk overschot aan tweede en derde verweerders zal toekomen; dat trouwens eerste verweerder bij monde van zijn raadsman ter zitting heeft beweerd, het geld dat zijn kinderen betaalden nog te bezitten;

Dat het dus niet aan te nemen is dat tweede en derde verweerders ook nog zouden delen in de opbrengst van het pand;

Overwegende dat de Belgische rechtspraak aanneemt dat de grondslag van de actio pauliana is een quasi-delikt;

dat eiseres dus aanspraak kan maken op vergoeding wegens de materiële en morele schade welke zij door dit quasi-delikt lijdt; dat deze schade billijk kan worden geraamd op 10.000 fr., solidair door de drie verweerders, schuldig aan bedrog, te betalen;

Gelet op de voorschriften van de artikelen 2, 30 tot 37 der wet van 15 juni 1935, welke nageleefd werden;

Om deze beweegredenen :

De Rechtbank, uitspraak doende wedsprekelijk, alle andere en tegenstrijdige besluiten als ongegrond verwerpend;

Verklaart de eis ontvankelijk en gegrond binnen de aangehaalde perken;

Dienvolgens zegt voor recht dat de verdeling tussen verweerders doorgevoerd door afstand en overdracht van het hierna vermelde onroerend goed bij akte van notaris Croonenberghs te Overpelt van 21 februari 1957, nietig en van gener waarde is en als niet bestaande moet worden beschouwd, evenals de onderhandse akte van zelfde datum, inhoudende afstand en overdracht van roerende goederen;

Dat aldus het huis met tuin en bouwland, gelegen te Sint-Huibrechts-Lille, aan de Statiestraat en de Geuskens, sectie A, n°s 48/s, 48/t en 48/u van het kadaster, groot 56 a 10 ca, en de bedoelde roerende goederen onbezwaard en onbelast teruggeplaatst zijn in het patrimonium van eerste verweerder, voor zover hij er vóór 21 februari 1957 in gerechtigd was;

Zegt dat tweede en derde verweerder hun verhaal op het aandeel van de eerste verweerder in deze goederen slechts zullen kunnen uitoefenen, nadat eiseres volledig zal voldaan zijn;

Veroordeelt de drie verweerders tot het betalen van een schadevergoeding van 10.000 fr., met de gerechtelijke intresten;

Veroordeelt deze drie verweerders tot de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 23 oktober 1958.

Voorzitter : M. De Preter.

Rechters : M.M. Ceulemans en Meulepas.

O. Min. : M. De Smedt.

Wettiging van in overspel verwekte kinderen. — Nieuw art. 331 Burg. wetb. — Vorig huwelijk dat het voorwerp heeft uitgemaakt van een rechtspleging tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed. — Betekenis van het woord rechtspleging. — Beduidt niet noodzakelijk doorgevoerd proces.

Met het oog op de wettiging van in overspel verwekte kinderen, mits machtiging van de rechtbank, schrijft het nieuw artikel 331, 2e lid, Burg. Wetb. voor dat het vorig huwelijk het voorwerp geweest is van een rechtspleging tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed. Dit beduidt alleen dat de gewezen echtgenoten moeten geprocedeerd hebben, al zij het begonnen proces naderhand niet doorgevoerd. Bijgevolg kan een proces-verbaal van niet-verzoening, opgesteld tijdens een niet doorgevoerde procedure in echtscheiding in aanmerking worden genomen bij de berekening van de termijn van driehonderd dagen, door bedoeld artikel voorzien, dit althans zo de gewezen echtelingen naderhand nooit meer herenigd werden, maar integendeel elders een nieuwe echtscheidingsprocedure ingesteld en doorgevoerd hebben.

In zake W. en S.

Advies van het Openbaar Ministerie.

De ondergetekende, Procureur des Konings, is van

mening dat de vraag dient te worden ingewilligd, echter op grond van de volgende argumenten :

Vóór haar huwelijk met W. was S. ongehuwd.

Wat W. betreft, deze is uit de echt gescheiden van C. Deze echtscheiding werd uitgesproken door het Hoger Gerechtshof van de Staat Californië (V.S.) en aldaar op 17 mei 1949 overgeschreven.

Steunend op dit laatste vonnis blijkt mij artikel 331 Burg. Wetb. echter niet toepasselijk, gezien deze echtscheidingsproceduur niet in België geschiedde, zodat geen proces-verbaal of verklaring, zoals bedoeld door artikelen 239 of 281 Burg. Wetb. verleden werd.

Wel kan, naar mijn oordeel, in aanmerking genomen worden het proces-verbaal van niet-verzoening te Leuven op 28 maart 1939 terloops van een echtscheidingsproceduur C. t/ W. opgesteld. Weliswaar werd deze rechtspleging niet doorgedreven en C. vertrok op 29 december 1939 naar Ohio (V.S.).

Gezien artikel 331, 2e lid Burg. Wetb. enkel vereist dat «het vorig huwelijk het voorwerp is geweest van een rechtspleging tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed» en de voorbereidende werken in de Senaat aanstippen dat «vereist is dat de gewezen echtgenoten geprocedeerd hebben voor echtscheiding of scheiding van tafel en bed, of een proceduur tot echtscheiding door onderlinge toestemming hebben ingesteld» meen ik dat niet vereist is dat de proceduur doorgedreven werd voor zover geen hereniging der partijen bewezen is geworden.

In dit geval zijn de kinderen, waarvoor machtiging tot wettiging wordt gevraagd, geboren meer dan 300 dagen na het proces-verbaal van niet-verzoening van 28 maart 1939, en is wettiging mogelijk.

Antwerpen, 5 oktober 1958,

get. M. De Smedt.

Vonnis op verzoekschrift.

Hoger vermeld vonnis verleent de gevraagde machtiging in de gewone bewoordingen, melding makend van het advies, en vaststellend dat verzoekers in de voorwaarden verkeren, voorzien door artikel 10/1° van de wet van 10 februari 1958, welk artikel uitdrukkelijk verwijst naar artikel 3 van zelfde wet.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST.-NIKLAAS

1e Kamer. — 3 december 1957.

Voorzitter : M. Blauwaert.
Rechters : M.M. Maes en Neirinckx.
Referendaris : M. Cloquet.
Advocaten : Mrs Collard en Castille.

Zeerecht. — Hulploon.

Een geval van hulp aan een in gevaar verkerend schip bestaat, zodra een mogelijk en voorzien gevaar dreigt, zonder dat dit nakend behoeft te zijn.

Zulk gevaar moet objectief bestaan; het is niet voldoende om aanleiding te geven tot de verplichting om hulploon te betalen, dat de schipper door dwaling ten onrechte mocht geloofd hebben aan de waarschijnlijkheid van het gevaar, dat feitelijk niet bestond.

Het hulploon dient matig te worden geschat,

wanneer het helpend schip aan geen bijzonder gevaar is blootgesteld geweest en het door het geholpen schip gelopen gevaar naar alle waarschijnlijkheid eerder weinig kans had in te treden.

Terneuzen Tug Boat Company t/ Van der Heyden J.

Overwegende dat de vordering tot de betaling strekt van 50.000 fr. als reddingsloon voor de beweerde redding, door eiseres, van het schip «Joando» toebehorende aan verweerder, en dat zich op 10 september 1955 gestrand bevond op de Brouwerplaat in de Wester-Schelde;

Overwegende dat verweerder een vergoeding van 10.000 fr. aanbiedt;

dat eiseres vóór het instellen van het geding zich akkoord had verklaard om een vergoeding van 2.250 Hollandse gulden te aanvaarden, doch thans bij besluiten de betaling vordert van 100.308 fr.;

Overwegende dat een deskundige door de partijen in der minne werd aangesteld om zijn advies te geven nopens de kwestie te weten of er een geval van redding of assistentie voorhanden is in de zin van de scheepvaartwet en om de bestanddelen vast te stellen welke kunnen dienen om de vergoeding te berekenen volgens artikel 263 van de wet op de scheepvaart;

Overwegende dat het uit het verslag van de deskundige, de heer Plennevaux Sylvain, kapitein ter lange omvaart, te Antwerpen, blijkt dat er wel een geval van hulp is ontstaan;

Overwegende dat dergelijk geval bestaat zodra er een mogelijk en voorzien gevaar dreigt zonder dat dit geval nakende moet zijn (Hrb. Antwerpen, 25 september 1934, P.A. 1935, 33; idem, 26 februari 1934, P.A. 1934, 165; Hrb. Oostende, 15 juni 1939, R.W. 1939-40, 581);

Overwegende dat zulkdanig gevaar objectief moet bestaan en dat het niet volstaat om aanleiding te geven tot een vergoeding wegens hulp of redding, dat de schipper bij dwaling verkeerdelijk zou geloofd hebben aan de waarschijnlijkheid van het gevaar dat feitelijk niet zou bestaan hebben;

Overwegende dat de «Joando» ten gevolge van de stranding wel aan gevaren blootgesteld was van de aard voorzien door artikel 257 van de wet op de scheepvaart;

dat het inderdaad vaststaat, enerzijds dat de motor van het schip buiten werking was; dat het schip derhalve, alhoewel het meer dan waarschijnlijk zonder de hulp van eiseres terug vlot kon gebracht worden door het louter uitwerksel van het volgend hoogwater, niet meer kon bestuurd worden en derhalve bij hogewater gevaar liep — zoals de deskundige het verklaart — op een andere min gunstige plaats of in een gevaarlijker ligging terug aan de grond te lopen;

Overwegende bovendien dat mocht de «Joando» met de vloed, in die omstandigheden, in het vaarwater geraakt zijn, het schip gevaar zou gelopen hebben aldaar stuurloos te zwerfen en in aanvaring te komen met andere schepen;

Overwegende dat verweerder zelf inderdaad bekend dat hij niet veel op zijn anker kon rekenen om te manoeuvreren;

dat hij inderdaad verklaard heeft dat «door het geweld het anker mee kwam»;

Overwegende dat eiseres in voormelde omstandigheden gerechtigd is een vergoeding te eisen;

dat die vergoeding niettemin matig dient geschat te worden waar — zoals de deskundige het vaststelt — het helpend schip aan geen bijzonder gevaar werd blootgesteld en waar het gevaar door het geholpen schip gelopen, volgens de probabiliteiten, eerder weinige kans had zich te verwezenlijken;

Overwegende dat de tijd door het helpend schip besteed aan heel de verrichting weliswaar 11 uren heeft geduurd, doch dat de meeste van gezegde uren doorgebracht werden om op de vloed te wachten of om de plaatsen te verkennen en dat de eigenlijke hulpmanoeuvres niet zeer lang hebben geduurd en geen bijzondere moeilijkheid hebben vertoond;

dat het oordeelkundig voorkomt de vergoeding vast te stellen op 2 % van de waarde van schip en lading, d.i. 2 % van (afgerond) 1.672.000 fr. of 33.440 frank);

Om deze redenen :

de Rechtbank, makende melding dat artikelen 2 en 30 tot 42 van de Wet van 15 juni 1935 nageleefd werden;

Verklaart de vordering ontvankelijk en rechtdoende ten gronde, verwijst verweerder om aan eiseres te betalen de som van 33.440 fr. met de wettelijke intresten in zake van koophandel vanaf 10 september 1955 tot de dagvaarding en met het gerechtelijke intresten sedertdien;

Verwijst tevens verweerder in de kosten van het geding.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

2e Kanton. — 3 april 1958.

Rechter : M. G. Van Hoof.

Advocaten : Mrs Rouwens en H. Boonen.

Bevoegdheid van de vrederechter. — Geschil over de verhuring door een brouwerij van cafémeubilair aan een caféhouder. — Vrederechter onbevoegd.

Art. 3/1° van de wet van 25 maart 1876 op de bevoegdheid luidt in zijn Nederlandse tekst als volgt : « Zij nemen kennis enz... 1° van de geschillen ter zake van landpacht en huishuur, vee-pacht enz... »

Weliswaar is de Franse tekst van dezelfde wetsbepaling minder duidelijk doordat hij gewaagt van « baux à louer », wat volgens art. 1711 B.W. zowel roerende als onroerende goederen kan betreffen.

Ofschoon niemand schijnt te wijzen op de afwijking tussen de Nederlandse en de Franse teksten, nemen de auteurs aan, dat roerende verhuringen niet onder voormeld art. 3/1° vallen.

Art. 3/1°, lid 2, luidt : « de bepalingen van bovenstaande nummers 6° tot 9° zijn van toepassing, zelfs wanneer de vordering van commerciële aard is ». Daaruit volgt a contrario dat, voor wat betreft het eerste, het commerciële karakter de bevoegdheid van de vrederechter uitsluit.

Het huren van cafémeubilair voor een caféhouder is ongetwijfeld van commerciële aard, daar het zijn handel als oorzaak heeft (art. 2 slot W.v.K.); dus valt ook om die reden onderhavig geschil buiten de bevoegdheid van de vrederechter.

Brouwerij van Wintham t/ Van Staeyen.

Aangezien de eis strekt teneinde verweerder zich te horen veroordelen om aan aanlegster te betalen de som van 5.000 fr. hoofdens forfaitaire schadevergoeding hoofdens tussen partijen overeengekomen huurvoorwaarden, en onder andere toelating van nazicht van de door verweerder betrokken plaatsen tot controle of verweerder zich niet onttrekt aan de verplichting van afname van bieren en andere dranken bij aanlegster; samen met verwijzing van verweerder tot de gerechtelijke intresten en tot de kosten van het geding en met verklaring van voorlopige uitvoerbaarheid van het te vellen vonnis;

Overwegende dat verweerder onze bevoegdheid ratione materiae betwist, dewelke gesteund is, in de stelling van aanlegster, op artikel 3, 1° der wet van 25 maart 1876 op de bevoegdheid;

Overwegende dat dit artikel in zijn Nederlandse tekst (zie wet van 13 januari 1935, artikel 2) aldus luidt « zij nemen kennis, enz. 1° van de geschillen ter zake van landpacht en huishuur, vee-pacht enz... »;

Dat weliswaar de Franse tekst van dezelfde wet minder duidelijk is en eenvoudig gewaagt van baux à loyer, wat volgens artikel 1711 B.W. zowel roerende als onroerende goederen kan betreffen;

Dat de auteurs (hoewel niemand op de afwijking tussen de Nederlandse en Franse teksten schijnt te wijzen) aannemen dat roerende verhuringen niet bedoeld zijn in het huidige artikel 3, 1° (cfr. Van Bauwel, Handboek voor burgerlijk procesrecht, deel II, blz. 20; Nouvelles, Pierson, Procedure, I, n° 424; nota verschenen in J.J.P. 1937, pag. 132 in fine);

Overwegende dat artikel 3 verder luidt « de bepalingen van bovenstaande nummers 6 tot 9 zijn van toepassing zelfs wanneer de vordering van commerciële aard is »; dat dus a contrario voor het 1° het commerciële karakter de bevoegdheid van de Vrederechter uitsluit;

Overwegende dat het in huurnemen van meubelen door een herbergier voor de uitbating van zijn café ongetwijfeld van commerciële aard is als hebbende zijn handel tot oorzaak (artikel 2 in fine Wetboek van Koophandel); dat dus ook om die reden het huidige geding buiten onze bevoegdheid valt; (cfr. Verbr. 22-5-47; 16-9-48; 28-4-49 en studie Limpens in Rev. Crt. Jurispr. 1950, pag. 93 à 116);

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, rechtdoende tegensprekelijk, verklaren ons onbevoegd ratione materiae.

Zeggen dat de kosten van het geding ten laste van aanlegster zullen blijven.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

POLITIËRECHTER TE PEER

4 oktober 1955.

Rechter : M. Roelands.
Advocaten : Mrs Marck en Derks.

1. Wegverkeer. — Het geven van richtingteken verleent geen voorrang. — Betekenis van « moet hen laten voorgaan » in artikel 17 Verkeersreglement. — Verbod van voorsteken op een zichtbare aansluiting.
2. Schade. — Geen nieuwe schade mag worden geëist na akkoordverklaring met de begroting van de schade. — Wachtijd.

1. *Het geven van een richtingteken door een autobestuurder verleent geen voorrang en ontheft hem niet van de verplichtingen, die voor hem voortvloeien uit de stand en de snelheid van een ander weggebruiker, die hem wil inhalen.*

In artikel 17 van het Verkeersreglement betekenen de woorden « moet hen laten voorgaan » door geen manoeuvre verhinderen dat een ander weggebruiker zijn weg kan voortzetten; het manoeuvre en de rijbewegingen, waarvan sprake is in artikel 17 voornoemd, zijn alle bewegingen, die een weggebruiker uitvoert en die van aard zijn om het normale verkeer te snijden. Het is ten stelligste verboden ter hoogte van een zichtbare aansluiting voor te steken.

2. *Het is niet aanvaardbaar dat een van partijen, die zich voor slot van rekening akkoord heeft verklaard met de begroting van de schade aan een voertuig, achteraf nog nieuwe schadeposten opeist, die misschien door een ander ongeval zijn veroorzaakt. De vergoeding wegens wachtijd kan billijker- en redelijkerwijze worden bepaald op tien dagen, daar immers de benadeelde na de gebruikelijke drie dagen wachtijd ofwel op eigen risico tot de herstellingen mag overgaan, ofwel in kortgeding een expert mag doen benoemen.*

O.M., Belgische Staat (Ministerie van Landsverdediging), Belgische Maatschappij van Algemene Verzekeringen e.a. t/ De Witte e.a.

Overwegende dat uit het onderzoek gebleken is dat eerste betichte, de eerste rijdend van een militaire colonne bestaande uit drie vrachtwagens en één ziekenwagen, de baan Leopoldsburg - Hechtel volgde; dat deze op ongeveer 100 meter vóór het nemen van de draai naar de Groenstraat zijn linkerrichtingsaanwijzer heeft doen werken; dat deze straat een asseweg is met verhard wegdek en dat zij een niet aangeduide maar goed zichtbare aansluiting vormt met de grote baan;

Overwegende dat eerste betichte, op de hoogte van de Groenstraat gekomen, zou begonnen zijn naar links af te draaien;

Overwegende dat gebleken is dat tweede betichte reeds links aan het voorbijsteken was wanneer de in te halen bestuurder — eerste betichte — wel te kennen had gegeven dat hij voornemens was links af te slaan maar zich vooraf niet naar links begeven had om die manoeuvre uit te voeren;

dat in dit verband dient onderstreept te worden dat het geven van het richtingsteken door eerste betichte geen voorrang verleent en deze niet ontheft van de verplichtingen, die voor hem voortvloeien uit de stand en de snelheid van tweede betichte;

Overwegende dat in artikel 17 van het Verkeersre-

glement de woorden « hen moet laten voorgaan » betekenen « door geen manoeuvre verhinderen dat een ander weggebruiker zijn weg kan voortzetten »; dat de manoeuvre en rijbewegingen, waarvan sprake in artikel 17 voornoemd, alle bewegingen zijn die een weggebruiker uitvoert en die van aard zijn om het normale verkeer te snijden;

Overwegende dat het gebleken is dat eerste betichte links heeft afgedraaid zonder zich vooraf naar links te hebben begeven; dat hij op die wijze een manoeuvre heeft uitgevoerd en daardoor de doorgang niet heeft vrijgelaten aan de in beweging zijnde, inhalende bestuurder nl. tweede betichte; dat deze zienswijze trouwens bevestigd wordt door volgende beschouwingen : « Le déboitement initial du virage à gauche constitue une manoeuvre de nature à empêcher ou entraver la marche normale du conducteur qui suit et a commencé un dépassement » (Cfr Dierckx de Casterlé en Carton de Tournai « Le code de la Route », blz. 35 en 48);

Overwegende dat de derde betichting ten laste van eerste betichte gelegd eveneens bewezen is en een misdrijf uitmaakt voorzien bij artikel 26/ al. 2 K.B. 8-4-1954 en artikel 2 Wet 1-8-1899; dat anderzijds het tweede en vierde feit niet bewezen is;

Overwegende anderzijds dat alhoewel de baan Leopoldsburg-Hechtel ter plaatse geen enkel prioriteits-teken draagt, tweede betichte toch ter hoogte der zichtbare aansluiting heeft willen voorsteken, hetgeen ten stelligste verboden was; dat ondanks het feit dat de linkerrichtingsaanwijzer van het voertuig van eerste betichte werkte, tweede betichte roekeloos links heeft ingehaald bij het oversteken van een zichtbaar kruispunt; dat tweede betichte verzuimd heeft zijn snelheid te regelen zoals vereist is wegens de plaatsgesteldheid en het verkeer, opdat de snelheid geen ongevallen zou kunnen veroorzaken en dat hij niet heeft kunnen stoppen vóór een hindernis, die kon worden voorzien; feiten die misdrijven uitmaken voorzien bij artikel 26/1 en 26/1 al. 2 K.B. 8-4-1954 en artikel 2 Wet 1-8-1899; dat uit dit alles voldoende blijkt dat tweede betichte voor twee derde deel (⅔) aansprakelijk is voor dit ongeval;

Overwegende dat de Burgerlijke Partij aan haar verzekerde « Laboratoires de Fontenay » 22.817 fr. uitbetaald heeft en zij dienvolgens gesubrogeerd is in de rechten van haar verzekerde;

Overwegende dat de eis ontvankelijk is en wel nagezien;

Overwegende dat de aangestelde van de verzekerde der Burgerlijke Partij voor ⅔ deel schuld heeft in deze aanrijding;

Overwegende dat de gevorderde som van 22.817 fr. betwist wordt;

Overwegende dat de factuur van 1 juli 1955 voor een bedrag van 24.213 fr. beantwoordt aan de tegensprekelijke expertise van 28 mei 1955 en niet betwist wordt;

Overwegende dat in de factuur van 12 mei 1955, tweemaal de taks werd gerekend dan wanneer volgens de tegensprekelijke expertise de depannagekosten 1.860 fr. beliepen, te vermeerderen met de taks t.t.z. 4,50 % of 83,70 fr. of samen 1.944 fr.;

Overwegende dat de factuur van 20 juli 1955, ten bedrage van 1.572 fr. dient verworpen te worden, daar het niet aanvaardbaar is dat een der partijen die zich akkoord heeft verklaard voor slot van rekening met de schaderaming van een voertuig, achteraf nog nieuwe schadeposten zou mogen opeisen, welke misschien door een ander ongeval zouden veroorzaakt zijn;

Overwegende dat de gevraagde som van 22.817 fr. dus dient verminderd te worden met 88 + 1.572 fr. = 1.660 fr.;

En rechtsprekend over de eis van de burgerlijke partij Laboratoires de Fontenay tegen De Witte :

Overwegende dat de eis, belopende 16.250 fr., onvankelijk is en wel nagezien;

Overwegende dat de aangestelde van de burgerlijke partij voor $\frac{1}{2}$ e deel schuld heeft in deze aanrijding;

Overwegende dat de burgerlijke partij buiten het haar door de Algemene Verzekeringen betaalde bedrag, beweert nog een schade opgelopen te hebben van 16.250 fr.;

Overwegende dat de gevorderde som van 5.000 fr. — waarvoor de burgerlijke partij niet gedekt werd door haar verzekeringsmaatschappij — niet betwist wordt;

Overwegende dat de vergoeding wegens wachttijd billijker- en redelijkerwijze kan worden vastgesteld op tien dagen, daar immers, na de gebruikelijke drie dagen wachttijd, de benadeligde ofwel op eigen risico tot de herstellingen mag overgaan, ofwel een expert bij kortgeding mag laten benoemen; dat er in casu mag aangenomen worden dat beide partijen nalatig geweest zijn bij de uitvoering der tegensprekelijke expertise, daar geen van beiden het bewijs bijbrengt van de oorzaak dezer laattijdige expertise, die slechts op 28-5-1955 doorging;

Overwegende dat volgens de expertise de herstellingen 15 dagen zouden duren, hetgeen niet betwist wordt;

Overwegende dat de onbruikbaarheid als volgt mag berekend: 10 dagen wachttijd + 15 dagen herstelling = 25 dagen aan 150 frank per dag of 3.750 frank.

en het programma van de universitaire examens wat betreft het programma van het examen voor de graad van apotheker.

5. *Financiën. — Verlening van premieën om niet voor aanbouw van volkswoningen.* — Bij M.B. van 25 september 1958 (S. 3 oktober 1958, 7487) worden de uitvoeringsmodaliteiten bepaald van artikel 6, 3° a bis van het Regentsbesluit van 12 augustus 1948 gewijzigd bij K.B. van 1 september 1958.

6. *Onderwijs.* — Het K.B. van 12 mei 1958 (S. 4 oktober 1958, 7508) stelt de vorm van en de vermeldingen op de door het normaal onderwijs uitgereikte diplomas en getuigschriften vast.

7. *Onderwijs.* — Bij K.B. van 1 augustus 1958 (S. 4 oktober 1958, 7516) wordt aan bepaalde architecten die vaderlandsloos of politiek vluchteling zijn machtiging verleend het beroep van architect in België uit te oefenen.

8. *Invoer.* — Bij M.B. van 27 september 1958 (S. 5 oktober 1958, 7528) wordt het M.B. van 11 september 1957, houdende schorsing van een vergunning van bepaalde goederen, gewijzigd.

9. *Financiën. — Lening Woningfonds.* — *Bond der Kroostrijke Gezinnen.* — Bij K.B. van 25 september 1958 (S. 5 oktober 1958, 7530) wordt de coöperatieve vereniging « Woningfonds van de Bond der Kroostrijke Gezinnen van België » gemachtigd om onder Staatswaarborg een lening aan te gaan ten bedrage van 50 miljoen frank.

10. *Verkeerswezen. — Binnenvaart.* — Bij M.B. van 15 september 1958 (S. 5 oktober 1958, 7532) wordt de dienst voor regeling der binnenvaart belast met de uitvoering van de maatregelen die strekken om de modernisering en vernieuwing van de riviervloot te bevorderen. Bij hetzelfde M.B. wordt te dien einde een technisch comité voor advies opgericht.

11. *Verkeerswezen. — Binnenvaart.* — Bij M.B. van 15 september 1958 (S. 5 oktober 1958, 7533) wordt de dienst voor regeling der binnenvaart gemachtigd onder bepaalde voorwaarden toelagen te verstrekken met het oog op de modernisering en de vernieuwing van de riviervloot.

12. *Militierechtscolleges.* — Het M.B. van 26 september 1958 (S. 5 oktober 1958, 7535) wijzigd het M.B. van 4 september 1957 tot vaststelling van de zittingen der militierechtscolleges.

13. *Dienstplichtwetten.* — Het K.B. van 25 september 1958 (S. 5 oktober 1958, 7536) wijzigd het K.B. van 3 september 1957 tot regeling van de toepassing der dienstplichtwetten.

14. *Ministerie van Verkeerswezen.* — Het K.B. van 22 augustus 1958 (S. 8 oktober 1958, 7572) kent een toelage toe aan de met hogere functies belaste personeelsleden aan boord van staatspakketboten.

15. *Ministerie van Openbare Werken.* — Het K.B. van 17 september 1958 (S. 8 oktober 1958, 7581) deelt de categorieën van het personeel van het Ministerie van Openbare Werken en van Wederopbouw in en stelt de regelen vast inzake overgang en bevordering op sommige functies van dat ministerie.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1-31 oktober 1958.)

I. Staats- en Administratief Recht.

1. *Diensten van de Eerste-Minister.* — Het K.B. van 19 september 1958 (S. 1 oktober 1958, 7428) wijzigd het K.B. van 17 december 1953 houdende vaststelling van de bezoldigingsschalen der bijzondere graden in de diensten van de Eerste-Minister.

2. *Landbouw. — Invoer-vervoer van beenderen.* — Het K.B. van 20 september 1958 (S. 1 oktober 1958, 7429) schrijft maatregelen voor betreffende de invoer, de vervaardiging, de fabricage, het vervoer en de verhandeling van beenderen alsmede van melen en andere produkten van dierlijke oorsprong.

3. *Verkeerswezen.* — Het K.B. van 13 september 1958 (S. 2 oktober 1958, 7457) wijzigd het K.B. van 29 juli 1952 tot vaststelling van de vergoedingen en compensaties voor het laden en lossen van binnenschepen uitgevoerd 's nachts, 's zondags of op een wettelijke feestdag of gedurende meer dan 8 uren.

4. *Onderwijs. — Examen voor graad van apotheker.* — Het K.B. van 4 september 1958 (S. 3 oktober 1958, 7485) wijzigd de op 31 december gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden

16. *Ondernemingsraden.* — Het K.B. van 6 oktober 1958 (S. 8 oktober 1958, 7584) wijzigt de K.B.en betreffende de oprichting van de ondernemingsraden.

17. *Stedebouw.* — Bij K.B. van 4 oktober 1958 (S. 9 oktober 1958, 7602) wordt het Regentsbesluit van 14 mei 1945 houdende instelling van een bestuur van de stedebouw gewijzigd.

Het bestuur van stedebouw zal thans de titel dragen «Bestuur van de Stedebouw en de Ruimtelijke ordening».

18. *Ministerie van Economische Zaken.* — Het K.B. van 2 oktober 1958 (S. 10 oktober 1958, 7630) wijzigt het organiek kader van het ministerie van economische zaken.

19. *Diamantnijverheid.* — Het M.B. van 2 oktober 1958 (S. 10 oktober 1958, 7631) wijzigt dit van 12 oktober 1955 tot verplichte aangifte van de voorraden niet-geslepen diamant en van sommige verrichtingen inzake omloop der zelfde goederen.

20. *Landbouw.* — Het M.B. van 11 oktober 1958 (S. 11 oktober 1958, 7657) stelt het bedrag der premïen vast, toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

21. *Verkeerswezen.* — *Binnenvaart.* — Het M.B. van 30 september 1958 (S. 11 oktober 1958, 7659) stelt de vrachten alsmede hun toepassingsvoorwaarden voor elk door bemiddeling van de dienst voor regeling der binnenvaart gesloten bevrachtingscontract vast.

22. *Onderwijs.* — Het K.B. van 11 augustus 1958 (S. 11 oktober 1958, 7664) wijzigt het K.B. van 30 mei 1958 betreffende de inrichting van de door de regering ingestelde examencommissie voor lager-secundair onderwijs.

23. *Volksgezondheid.* — Het K.B. van 8 oktober 1958 (S. 17 oktober 1958, 7777) wijzigt het K.B. van 10 december 1954 betreffende de lozing der afvalwaters van de suikerfabrieken en van de suikerbieten-rasperijen getroffen in uitvoering van de wet van 11 maart 1950 op de bescherming van de waters tegen verontreiniging.

24. *Ministerie van Financiën.* — Het K.B. van 6 oktober 1958 (S. 18 oktober 1958, 7792) stelt de toekenningsvoorwaarden vast van de betrekkingen van drukkerij-mecanograaf bij het algemeen secretariaat van het Ministerie van Financiën. Hetzelfde K.B. wijzigt het K.B. van 2-6-52 houdende indeling van de graden voorkomende in het organiek kader van het Ministerie van Financiën en de vier categorieën van het rijkspersoneel.

25. *Landsverdediging.* — Het K.B. van 15 oktober 1958 (S. 19 oktober 1958, 7808) stelt de bezoldiging vast van bepaalde militairen der krijgsmachten.

26. *Verkeerswezen.* — Het K.B. van 1 oktober 1958 (S. 20-21 oktober 1958, 7823) kent een toelage toe voor het houden van een bestellershalte in een gemotoriseerd postkantoor.

27. *Uitvoer.* — Het M.B. van 22 september 1958 (S. 22 oktober 1958, 7833) wijzigt dit van 11 september 1957 houdende schorsing van de verplichting tot over-

legging van een vergunning bij de uitvoer van bepaalde goederen.

28. *Landbouw.* — Bij K.B. van 23 september 1958 (S. 22 oktober 1958, 7854) wordt een keuring van aardbeien plantsoenen ingesteld.

29. *Tandheelkunde.* — Bij K.B. van 15 oktober 1958 (S. 22 oktober 1958, 7858) wordt het examen bedoeld bij de wet van 15 april 1958 tot inrichting van een speciale examenzitting voor het verkrijgen van het diploma van tandarts, alsmede de samenstelling van de examencommissie geregeld.

30. *Landbouw.* — Bij M.B. van 1 oktober 1958 (S. 23 oktober 1958, 7872) wordt aan sommige landbouwers een toelage, bestemd om de prijsstijging van de voedergranen te vergoeden toegekend.

31. *Posterijen.* — Het K.B. van 2 oktober 1958 (S. 23 oktober, 7875) wijzigt het K.B. van 9 oktober 1957 houdende bezoldigingsregeling van de hulpkrachten en boventallige bestellers van het bestuur der posterijen.

32. *Landsverdediging.* — Het K.B. van 15 oktober 1958 (S. 24 oktober 1958, 7892) stelt voor het jaar 1959 de maximum getalsterkte van de door de landmacht aan te werven officieren van het aanvullingskader vast.

33. *Onderwijs.* — *Nationaal Studiefonds.* — Het K.B. van 30 september 1958 (S. 24 oktober 1958, 7895) wijzigt het K.B. van 20 juli 1955, waarbij de procedure en voorwaarden inzake toekenning van de beurzen voor universitaire hogere studiën bepaald worden.

34. *Ministerie van Buitenlandse Handel.* — Het K.B. van 21 oktober 1958 (S. 25 oktober 1958, 7905) wijzigt het K.B. van 18 juli 1956 houdende vaststelling van het organiek kader van de Belgische dienst voor de buitenlandse handel in België.

35. *Oorlogsschade.* — Het K.B. van 20 september 1958 (S. 26 oktober 1958, 7936) stelt, inzake oorlogsschade aan woongebouwen, de integrale vergoedingscoëfficiënt van toepassing voor de periode van 1 juli 1958 tot 31 december 1958 vast op 5,60.

36. *Oorlogsschade.* — Het K.B. van 20 september 1958 (S. 26 oktober 1958, 7936) stelt, inzake oorlogsschade aan boten, de integrale vergoedingscoëfficiënt van toepassing voor de periode van 1 juli 1958 tot 31 september 1958 vast op 5,90.

37. *Minister van Belgisch-Kongo.* — Het K.B. van 6 oktober 1958 (S. 27-28 oktober 1958, 7951) wijzigt de benaming van sommige graden van het personeel van het Ministerie van Belgisch Kongo en van Ruanda-Urundi.

38. *Ministerie van Openbaar Onderwijs.* — Het K.B. van 15 mei 1958 (S. 27-28 oktober 1958, 7952) stelt de schalen verbonden aan de graden van het onderwijzend wetenschappelijk en daarmee gelijkgesteld personeel van het Ministerie van Openbaar Onderwijs vast.

39. *Onderwijs.* — Het K.B. van 10 september 1958 (S. 27-28 oktober 1958, 7985) stelt het bedrag der toelagen verleend aan de leden van het bestendig bureau van de hoge raad van het technisch onderwijs vast.

40. *Invoer.* — Bij K.B. van 28 oktober 1958 (S. 29 oktober 1958, 7999) wordt een bijzonder recht op de invoer van uit het Groot-Hertogdom Luxemburg oorspronkelijk of herkomstige boter ingesteld.

41. *Ministerie van Verkeerswezen.* — Het K.B. van 25 september 1958 (S. 29 oktober 1958, 8003) wijzigt, wat het bestuur van het zeewezen betreft, het Regentsbesluit van 5 september 1946 houdende vaststelling van het organiek kader en van de weddeschalen van het personeel van het Ministerie van Verkeerswezen.

42. *Ministerie van Verkeerswezen.* — Het K.B. van 15 oktober 1958 (S. 29 oktober 1958, 8004) wijzigt het K.B. van 23 juni 1957 tot wijziging van het Regentsbesluit van 5 september 1946 houdende vaststelling van het organiek kader en van de weddeschalen van het personeel van het Ministerie van Verkeerswezen.

43. *Binnenlandse Zaken.* — Het K.B. van 16 oktober 1958 (S. 29 oktober 1958, 8005) vult het K.B. van 4 september 1957, gewijzigd door de K.B.en van 28 november 1957, 5 april en 20 juni 1958 houdende vaststelling van de hogere onderwijsinrichtingen voorzien bij artikel 10 paragraaf 2 der op 2 september 1957 gecoördineerde dienstplichtwetten aan.

44. *Hulp- en Voorzorgskas voor zeevarenden.* — Het K.B. van 23 oktober 1958 (S. 29 oktober 1958, 8013) stelt het organiek kader van de hulp- en voorzorgskas voor zeevarenden onder de Belgische Vlag vast.

45. *Middenstand. — Organisaties van zelfstandigen.* — Het K.B. van 11 oktober 1958 (S. 29 oktober 1958, 8020) wijzigt het K.B. van 20 augustus 1956 tot vaststelling van de voorwaarden waaraan de organisaties van zelfstandigen moeten beantwoorden om als meest representatief te worden aangemerkt in de zin der wet van 30 juni 1956.

46. *Dienst voor regeling der Binnenvaart.* — Het M.B. van 20 oktober 1958 (S. 30 oktober 1958, 8036) wijzigt het M.B. van 8 december 1947 houdende bepaling van aantal, samenstelling en werking van de raadgevende comité's voor herziening bij de wetsbesluiten van 12 december 1944 houdende oprichting van de in dienst voor regeling der binnenvaart en van een Belgische sleepvaartgroepering.

47. *Volksgezondheid.* — Het K.B. van 10 oktober 1958 (S. 30 oktober 1958, 8040) wijzigt het K.B. van 31 mei 1958, genomen ter uitvoering van de wet van 12 april 1958 betreffende de medisch-pharmaceutische cumulatie.

48. *Ministerie van Justitie. — Comptabiliteit.* — Bij K.B. van 22 oktober 1958 (S. 31 oktober 1958, 8058) worden de frankgedeelten in de comptabiliteit van het Ministerie van Justitie afgeschaft.

49. *Ministerie van Justitie.* — Het K.B. van 23 oktober 1958 (S. 31 oktober 1958, 8058) wijzigt het kader van het hoofdbestuur van het Ministerie van Justitie.

50. *Ministerie van Justitie.* — Het K.B. van 23 oktober 1958 (S. 31 oktober 1958, 8059) stelt het tijdelijk kader van het hoofdbestuur van het Ministerie van Justitie voor het jaar 1958 vast.

51. *Ministerie van Landsverdediging.* — Het K.B.

van 24 oktober 1958 (S. 31 oktober 1958, 8060) wijzigt het K.B. van 21 juli 1956 tot vaststelling van het vast organiek kader van het administratief personeel en van het meesters-, vak- en dienstpersoneel van het Ministerie van Landsverdediging.

52. *Ministerie van Economische Zaken.* — Bij K.B. van 14 oktober 1958 (S. 31 oktober 1958, 8062) worden bij het Ministerie van Economische Zaken de graad van constructeur of van eerstaanwezend constructeur voor wetenschappelijke apparaten opgericht. Hetzelfde K.B. stelt de toelatingsvoorwaarden van die graden vast.

II. Rechterlijke Inrichting.

53. *Justitie.* — Het K.B. van 6 oktober 1958 (S. 12 oktober 1958, 7693) vult aan wat betreft het vredege-recht te Gent het K.B. van 15 januari 1928 tot vaststelling van het aantal en de duur van de gewone terechtzittingen der vrederechten en politierechtbanken alsmede de dagen en uren waarop de griffies van die rechtbanken toegankelijk zijn.

54. *Justitie.* — Bij K.B. van 17 oktober 1958 (S. 23 oktober 1958, 7876) wordt een Koninklijk Commissariaat voor de rechterlijke hervorming opgericht.

55. *Justitie. — Gerechtskosten in burgerlijke en handelszaken.* — Het K.B. van 20 oktober 1958 (S. 26 oktober 1958, 7934) wijzigt het K.B. van 24 mei 1933 betreffende het tarief der gerechtskosten in burgerlijke en handelszaken.

III. Nijverheidsrecht.

56. *Uitvindingsoctrooien. — Taksen.* — Het K.B. van 29 september 1958 (S. 29 oktober 1958, 8017) stelt de wijze van betaling der taksen verschuldigd voor het depot en de in standhouding der uitvindingsoctrooien vast.

57. *Fabriek- en handelsmerken. — Taksen.* — Het K.B. van 20 september 58 (S. 29 oktober 1958, 8018) stelt de wijze van betaling der taksen op het depot van fabrieks- en handelsmerken evenals van gemeenschappelijke merken vast.

58. *Nijverheidstekeningen en modellen. — Taksen.* — Het K.B. van 29 september 1958 (S. 29 oktober 1958, 8019) stelt de wijze van betaling der taksen op het depot van nijverheidstekeningen en modellen vast.

IV. Arbeidsrecht en Maatschappelijk Hulpbetoon.

59. *Kinderbijslag.* — Het K.B. van 27 september 1958 (S. 2 oktober 1958, 7467) wijzigt het organiek K.B. van 22 december 1938 bedoeld in de wet van 10 juni 1937 tot uitbreiding van de kinderbijslag tot de werkgevers en de niet-loonarbeiders.

63. *Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid. — Vrijstelling van bijslagen.* — Het K.B. van 30 september 1958 (S. 9 oktober 1958, 7605) wijzigt het Regentsbesluit van 16 januari 1945 betreffende de werking van de Rijksdienst voor maatschappelijke Zekerheid. De wijzigingen hebben voornamelijk betrekking op de vermindering of vrijstelling van bijslagen en interesten. Om van vrijstelling of vermindering te genieten dient de werkgever bepaalde voorwaarden te vervullen.

64. *Ouderdoms- of weduwerentetoelag.* — Bij K. B.

van 8 oktober 1958 (S. 9 oktober 1958, 7607) worden aanvullende inkomsten aan de vrijwillig verzekerden gerechtigd op een ouderdoms- of weduwerentetoeslag, toegekend.

65. *Pensioen der zelfstandigen*. — Bij K. B. van 7 oktober 1958 (S. 9 oktober 1958, 7611) wordt een aanvullend pensioen aan de gewezen zelfstandigen en aan hun weduwen toegekend.

66. *Fonds voor scholing van minderinvaliden*. — Krachtens K. B. van 8 oktober 1958 (S. 11 oktober 1958, 7663) kan het personeel van het fonds voor scholing, omscholing en sociale herscholing van minder invaliden benoemd en ontslagen worden door de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg.

67. *Arbeidsbescherming*. — Het K. B. van 20 oktober 1958 (S. 24 oktober 1958, 7894) wijzigt de artikels 18-22 en 25 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming.

68. *Arbeidsbescherming*. — Bij K. B. van 20 oktober 1958 (S. 26 oktober 1958, 7938) wordt artikel 11 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming aangevuld.

69. *Rijksmaatschappelijke Zekerheid*. — Het K. B. van 24 oktober 1958 (S. 29 oktober 1958, 8014) wijzigt het organiek kader van de Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en werkloosheid.

70. *Rijksmaatschappelijke Zekerheid*. — Het K. B. van 15 oktober 1958 (S. 29 oktober 1958, 8015) wijzigt het K. B. van 25 april 1925 houdende inrichting van het vast electro-technisch comité.

V. Fiscaal Recht.

71. *Bedrijfsbelasting*. — *Winsten van vreemde firma's*. — Het K. B. van 22 september 1958 (S. 2 oktober 1958, 7456) wijzigt, wat betreft het minimum der winsten waarvoor de in België werkzame vreemde firma's in de bedrijfsbelasting worden aangeslagen, het K. B. van 22 september 1937 tot uitvoering van de gecoördineerde wetten betreffende de inkomstenbelastingen.

A. Boonen.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, jrg. 1958, n° 11 :

Wetten, besluiten en algemene reglementen.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1958 n° 43 :

Gallas W. H. : De laatste jaren in Indonesië. — Blackstone W. : Belastingshade bij onteigening. — De Hartoch F.L.S. : Verkeersrechtspraak. — Enschedé Ch. J. : Het eerste internationale congres voor rechtelijke magistraten te Rome. — Dommering W. : Een nieuw Engels echtscheidingsontwerp.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jrg. 1958 n° 4563.

Doz F.B. : Rondom de rechtelijke goedkeuring van huwelijksvoorwaarden. — Van der Ploeg P. W. : Wijziging van de Wet op de Lijkbezorging. — Van Oven A. : Boekbespreking. — Mees Dorhout : Kort grip van het Nederland Handelsrecht.

Journal des Tribunaux, jrg. 1958 n° 4215 :

Smits René : Les sociétés de commerce peuvent-elles compromettre ?

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités, jrg. 1958 n° 8 :

Art. 1384. — Circ. Routier. — Réparation. — Domm. Int. — Act. en Répar. — Droit Pénal. — Assurances. — Acc. Trav. — Assur. Soc.

Notariat Belge, jrg. 1958, n° 2429 :

Watelet Pierre : Condition suspensive. — Déclaration de Command. — Incidents.

Recueil Dalloz, jrg. 1958, n° 41.

Damour L. : Le faux témoignage devant les commissions de sécurité sociale. — L'augmentation, en appel, des dommages-intérêts alloués à la partie civile. — Bouché M. : Le délit de chasse par divagation de chiens. — de Laubadère A. : La résiliation unilatérale des contrats administratifs par l'autorité contractante, spécialement par le Gouvernement en vertu de son pouvoir réglementaire. — Voirin P. : L'autorisation de résidence séparée donnée à la femme mariée pour cause de danger résultant de la cohabitation.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"